

METAL FROM HELLAS

ΤΕΙ ΚΡΗΤΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΟΥΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΕΑΣΙΑ

“ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ
ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ HEAVY METAL ΑΠΟ ΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ
ΤΟΥ '80 ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ ΣΗΜΕΡΑ”

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ :
ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΟΥΣΙΔΗΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ :
ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περιεχόμενα

Πρόλογος

Κεφάλαιο 1 : Ντοκιμαντέρ

Εισαγωγή

- 1.1** Προ - 1900
- 1.2** 1900 – 1920
- 1.3** Δεκαετία 1920 (Ρομαντισμός)
 - 1.3.1** “City Symphony” Ταινίες
 - 1.3.2** “Kino – Pravda” Ταινίες
 - 1.3.3** Newsreel Tradition
- 1.4** 1920 - 1940
- 1.5** 1950 – 1970
 - 1.5.1** Cinema Verite
 - 1.5.2** Πολιτικά Όπλα
- 1.6** Σύγχρονο Ντοκιμαντέρ
- 1.7** Άλλες Μορφές Ντοκιμαντέρ
 - 1.7.1** Ταινίες Συλλογές (Compilation films)

Κεφάλαιο 2 : Heavy Metal

- 2.1** Γενικά
 - 2.1.1** Περιγραφή
 - 2.1.2** Προέλευση και Μουσικά Όργανα
 - 2.1.3** Είδη
- 2.2** Χαρακτηριστικά
- 2.3** Μουσική Γλώσσα

- 2.3.1 Ρυθμός και Τέμπο
- 2.3.2 Αρμονία
- 2.3.3 Τυπικές Αρμονικές Σχέσεις
- 2.3.4 Κλασσική Επιρροή
- 2.4 Θεματολογία των Στίχων
- 2.5 Οπαδοί (Metalheads)
- 2.6 Οπτικά Στοιχεία
- 2.7 Χειρονομίες
- 2.8 Μελέτη της Προέλευσης και Ιστορίας των Λέξεων και Σημασιών τους

Κεφάλαιο 3 : Η Ιστορία του Heavy Metal

- 3.1 Προγενέστερα Γεγονότα – Μέσα Δεκαετίας του '60
- 3.2 Προέλευση : Τέλη Δεκαετίας '60 & Αρχές Δεκαετίας '70
- 3.3 Ένταξη : Τέλη Δεκαετίας '70 & Δεκαετία '80
- 3.4 Underground Metal : 1980, 1990 και 2000
 - 3.4.1 Thrash Metal
 - 3.4.2 Death Metal
 - 3.4.3 Black Metal;
 - 3.4.4 Power Metal
 - 3.4.5 Doom & Gothic Metal

Κεφάλαιο 4 : Ελληνικό Heavy Metal

Εισαγωγή

- 4.1 1980
- 4.2 Συσχετισμός με τη Βία
- 4.3 Ελληνική Σκηνή

- 4.4 Λόγοι που δεν Πρωταγωνίστησε το Ελληνικό Heavy Metal στο Παγκόσμιο Στερέωμα
- 4.5 Κλασσικό Heavy Metal
- 4.6 Thrash Metal
- 4.7 Hard Rock (Poser)
- 4.8 Metal από το Βορρά

Κεφάλαιο 5 : Παραγωγή Ντοκιμαντέρ (Metal from Hellas)

- 5.1 Pre Production
 - 5.1.1 Εύρεση Συγκροτημάτων
 - 5.1.2 Ερωτηματολόγιο
- 5.2 Εξοπλισμός
 - 5.2.1.Κάμερες
 - 5.2.2.Φωτισμός
 - 5.2.3.Μικρόφωνα
 - 5.2.4.Κάρτα Ήχου
 - 5.2.5.Η/Υ
 - 5.2.6.Ηχεία
- 5.3 Production
 - 5.3.1 Σταθερή Κάμερα
 - 5.3.2 Κινούμενη Κάμερα
 - 5.3.3 Ηχοληψία
- 5.4 Post Production
 - 5.4.1 Δημιουργία Πλάνου
 - 5.4.2 Ηχογράφηση Αφήγησης
 - 5.4.3 Mastering Ήχου
 - 5.4.4 Editing

5.4.5 DVD Authoring

5.4.6 Δημιουργία Εξώφυλλου

Κεφάλαιο 6 : Συμπεράσματα και Επίλογος

6.1 Συμπεράσματα

6.2 Επίλογος

Αναφορές

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το σύγγραμμα που ακολουθεί αποτελεί το γραπτό μέρος της πτυχιακής μας εργασίας. Η εργασία αυτή περιγράφεται ως εξής : “Ντοκιμαντέρ για την πορεία και εξέλιξη του heavy metal στην Ελλάδα, από τη δεκαετία του ’80 μέχρι και σήμερα”. Θα προσπαθήσουμε να είμαστε όσο πιο πλήρεις γίνεται στην έρευνά μας.

Θα γίνει μία εισαγωγή στην έννοια του ντοκιμαντέρ και πως αυτό χρησιμοποιήθηκε για να περιγράψει κουλτούρες, ιδιώματα, κλπ. Έπειτα θα περάσουμε στην ανάλυση του heavy metal ως μουσική, για να ακολουθήσει η ιστορία του. Μία μουσική σκηνή σημαίνει να υπάρχει ένας πυρήνας συγκροτημάτων και οπαδών που να την αποτελούν. Σε πολλές χώρες όπως και στη δικιά μας συστάθηκε μια τέτοια σκηνή με συγκροτήματα και οπαδούς που έπαιζαν και άκουγαν heavy metal.

Θα γίνει μία ανάλυση για την πορεία του και την εξέλιξή του από τη δεκαετία του ’80 μέχρι και σήμερα. Θα εστιάσουμε κυρίως στη δεκαετία του ’80, μιας και ήταν μια εποχή έντονη, πολλές φορές κατακριτέα, αλλά σίγουρα με μεγάλο αντίκτυπο στις επόμενες γενιές.

Ο λόγος που επιλέξαμε να κάνουμε πτυχιακή εργασία και έρευνα πάνω σ’ αυτή τη μουσική, είναι επειδή απλά είμαστε κι εμείς μέρος αυτής. Και μόνο όμως η έννοια και η συνειδητοποίηση του να αποτελείς μέρος μιας μουσικής, δείχνει τη δύναμη αυτής. Είναι γεγονός, μέσω των μαρτυριών πολλών ανθρώπων, ότι πολλές αποφάσεις στη ζωή τους πάρθηκαν με οδηγό το heavy metal κι ίσως είναι δύσκολο για κάποιους να το συνειδητοποιήσουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:

Ντοκιμαντέρ

Εισαγωγή

Η λέξη “ντοκιμαντέρ” για πρώτη φορά εφαρμόζεται σε φιλμ σκηνοθετικής πρακτικής και κινηματογραφικής παράδοσης σε ένα άρθρο για την ταινία *Moana* (1926) του Robert Flaherty, που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα *New York Sun*, στις 8 Φεβρουαρίου 1926 και γράφτηκε από τον John Grierson, ο οποίος όταν έγραφε χρησιμοποιούσε το ψευδώνυμο “The Moviegoer”. Στη δεκαετία του 1930 ο Grierson στο δοκίμιό του “*First Principles of Documentary*”, υποστήριξε ότι η ταινία *Moana* είχε αξία ντοκιμαντέρ (Documentary value). [4]

Οι αρχές του ντοκιμαντέρ του Grierson ήταν ότι η δύναμη του κινηματογράφου στο να περιγράφει τη ζωή θα μπορούσε να αξιοποιηθεί σαν μια νέα μορφή τέχνης, ότι ο πρωτότυπος ηθοποιός και η πρωτότυπη σκηνή είναι καλύτεροι οδηγοί από τη φαντασία στην ερμηνεία του σύγχρονου κόσμου και ότι αυτά που λαμβάνουμε κατ’ αυτόν τον τρόπο από το “ακατέργαστο” μπορούν να είναι πιο αληθινά από τη σκηνοθετημένη πράξη.

1.1 Προ – 1900

Ο δημιουργός ταινιών Mustafah Arrafat χρησιμοποίησε τον όρο “ντοκιμαντέρ” το 1926 αναφερόμενος σε οποιαδήποτε ταινία μη επιστημονικής φαντασίας συμπεριλαμβανομένου και ταινίες ταξιδιωτικού περιεχομένου.

Οι “moving pictures”, όπως λέγονταν, ήταν εξ’ ορισμού ντοκιμαντέρ. Ήταν single-shot στιγμές που αιχμαλωτίζονταν σε ταινία. Για παράδειγμα, ένα τρένο που μπαίνει σε ένα σταθμό, μια βάρκα που σταθμεύει, ή ένα εργοστάσιο με την απουσία των ανθρώπων από την εργασία τους. Αυτές οι ταινίες μικρού μήκους λέγονταν “actuality films”.

Ο όρος “ντοκιμαντέρ” δεν είχε εφευρεθεί μέχρι το 1926. Πολύ λίγα πράγματα έγιναν πριν από το γύρισμα του αιώνα, πράγμα που οφείλεται κυρίως σε τεχνολογικούς περιορισμούς, δηλαδή στο ότι οι τότε κάμερες μπορούσαν να κρατήσουν πολύ μικρές ποσότητες φιλμ. Έτσι, οι περισσότερες από τις πρώτες ταινίες διαρκούσαν ένα λεπτό, μπορεί και λιγότερο

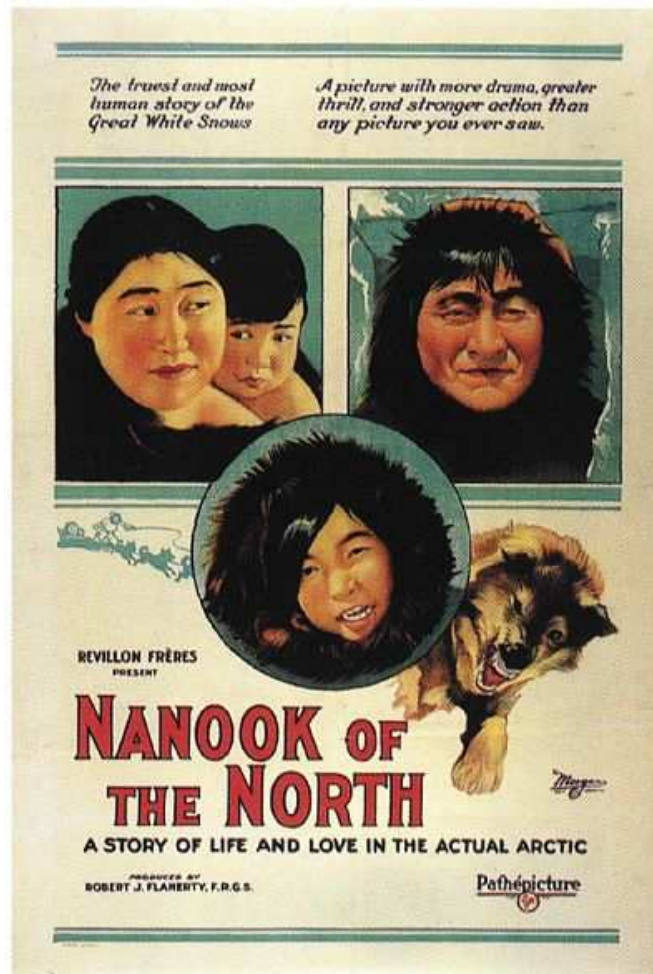
1.2 1900 – 1920

Οι ταινίες travelogue ήταν πολύ δημοφιλείς στις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Κάποιες ήταν γνωστές και ως “scenics”. Ένα πολύ σημαντικό φιλμ που προχώρησε πέρα από την έννοια του scenic ήταν το In the Land of the Head Hunters (1914), η οποία αγκάλιασε τον εξωτισμό σε μια σκηνοθετημένη ιστορία που παρουσιάστηκε ως η αληθινή εκδοχή της ζωής των Ινδιάνων.

Επίσης κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου κυκλοφόρησε το ντοκιμαντέρ του Frank Hurley, το οποίο τεκμηρίωνε την αποτυχημένη εκστρατεία της Ανταρκτικής υπό την ηγεσία του Ernest Shackleton το 1914.

1.3 Δεκαετία 1920 (Ρομαντισμός)

Με το Nanook of the North το 1922 του Robert J. Flaherty, το ντοκιμαντέρ αγκάλιασε το ρομαντισμό. Ο Flaherty γύρισε ένα μεγάλο αριθμό ρομαντικών ταινιών, δείχνοντας συχνά πως θα ζούσαν τα θέματα του 100 χρόνια πριν. Κάποιες κατασκευές του Flaherty, όπως για παράδειγμα η οικοδόμηση ενός igloo για εσωτερικά πλάνα, έγιναν για να στεγάσουν την τηλεοπτική τεχνολογία της εποχής.

(Εικόνα 1.3.1 – Η Αφίσα της ταινίας “Nanook of the North”)

1.3.1 "City Symphony" ταινίες

Η ευρωπαϊκή παράδοση επικεντρώνεται στον άνθρωπο μέσα σε περιβάλλοντα φτιαγμένα από αυτόν και συμπεριλαμβάνει τα λεγόμενα "city symphony" (συμφωνία της πόλης) films, όπως το "Berlin, Symphony of a City", για το οποίο ο Grierson έγραψε σε ένα άρθρο ότι το Βερολίνο αντιπροσωπεύει ότι δεν πρέπει να είναι ένα ντοκιμαντέρ. Αυτά τα φιλμ τείνουν να παρουσιάζουν τους ανθρώπους σαν προϊόντα του περιβάλλοντός τους και κλίνουν προς την κατεύθυνση του avant-garde.

1.3.2 "Kino - Pravda" ταινίες

Ο Dziga Vertov ήταν κεντρικός εκπρόσωπος των Ρωσικών Kino – Pravda (Κινηματογραφική αλήθεια) ταινιών που στην ουσία ήταν επίκαιρες σειρές ντοκιμαντέρ της δεκαετίας του 1920.

Ο Vertov πίστευε ότι με την κάμερα και την ποικιλία στους φακούς, το μοντάζ, την δυνατότητα να αναπαράγεις κάτι σε slow motion ή fast motion και να παγώσεις μια εικόνα θα μπορούσε να περιγράψει την πραγματικότητα με μεγαλύτερη ακρίβεια από το ανθρώπινο μάτι και μέσα από αυτό να βγάλει μια καινούργια φιλοσοφία ταινιών.

1.3.3 Newsreel tradition

Η Newsreel tradition (επίκαιρη παράδοση) είναι πολύ σημαντική για τα ντοκιμαντέρ. Μερικές φορές αυτά τα φιλμ ήταν σκηνοθετημένα αλλά συχνότερα ήταν επαναπαρουσιάσεις συμβάντων που είχαν ήδη συμβεί και όχι όμως προσπάθειες να παρουσιαστούν τα γεγονότα όπως ακριβώς έγιναν. Για παράδειγμα, το μεγαλύτερο μέρος των μαχών σε ταινίες στις αρχές του 20^{ου} αιώνα ήταν σκηνοθετημένο. Οι cameramen τότε πήγαιναν στο πεδίο μάχης μετά από μια μεγάλη μάχη, ώστε να ξαναπαιχτούν οι σκηνές και να τις κινηματογραφήσουν

1.4 1920 – 1940

Η προπαγανδιστική παράδοση (propaganda films) αποτελείται από ταινίες που γίνονται με το ρητό σκοπό να πείσουν το κοινό. Μια από τις πιο διαβόητες προπαγανδιστικές ταινίες είναι το Triumph of the Will του Leni Riefenstahl. Επίσης το Why we Fight του Frank Capra ήταν μια newsreel σειρά στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, την οποία αργότερα ανέλαβε η κυβέρνηση για να πείσει την Αμερικάνικη κοινή γνώμη ότι ήρθε η ώρα να πάνε στον πόλεμο.

Στον Καναδά το Film Board, που συστήθηκε από τον Grierson, δημιουργήθηκε για τους ίδιους λόγους προπαγάνδας. Επίσης δημιούργησε newsreel films που είχαν δει οι εθνικές τους κυβερνήσεις, όπως η

αντιμετώπιση της προπαγάνδας και του ψυχολογικού πολέμου της ναζιστικής Γερμανίας.

Στη Βρετανία, ένας αριθμός διαφορετικών κινηματογραφιστών ενωθήκαν υπό τον John Grierson. Έγιναν γνωστοί ως “Documentary Film Movement”. Οι John Grierson , Alberto Cavalcanti , Harry Watt , Basil Wright and Humphrey Jennings, μεταξύ άλλων κατάφεραν να αναμείξουν την προπαγάνδα, την πληροφόρηση και την εκπαίδευση με μία πιο ποιητική αισθητική προσέγγιση στο ντοκιμαντέρ. Παραδείγματα της δουλειάς τους είναι : *Drifters* (John Grierson), *Song of Ceylon* (Harry Watt) , *Fires Were Started* and *A Diary for Timothy* (Humphrey Jennings). Στα έργα τους που συμμετέχουν ποιητές όπως ο WH Auden, συνθέτες όπως ο Benjamin Britten και συγγραφείς όπως ο JB Priestley. Ίσως οι πιο γνωστές ταινίες του κινήματος να είναι το *Night Mail* και το *Coal Face*.

1.5 1950-1970

Η ανάλυση συνεχίζεται στο επόμενο κεφάλαιο, εστιάζοντας στην περίοδο 1950 – 1970, μία εποχή που χαρακτηρίστηκε από την έννοια “cinema verite” και την προοπτική που δημιουργήθηκε με την εμφάνισή της.

1.5.1 Cinema-verite

Η Cinema verite (η στενά συνδεδεμένη έννοια με την άμεση κινηματογράφηση) εξαρτάται από ορισμένες τεχνικές προόδους, ώστε να υπάρχουν : Το φως, ήσυχες και αξιόπιστες κάμερες και φορητά μέσα συγχρονισμού του ήχου. Η Cinema verite και παρόμοιες παραδόσεις ντοκιμαντέρ μπορούν να θεωρηθούν, στο πλαίσιο μιας ευρύτερης προοπτικής, ως αντίδραση ενάντια στις παραγωγές ταινιών που είναι βασισμένες στα studios και έχουν αρκετούς περιορισμούς.

Κινηματογράφηση στη φυσική τοποθεσία με μικρότερα πληρώματα θα συμβεί και στο Γαλλικό Νέο Κύμα (French New Wave), όπου οι κινηματογραφιστές εκμεταλλεύονται την πρόοδο της τεχνολογίας που επιτρέπει μικρότερες φορητές κάμερες και κατευθείαν συγχρονισμένο ήχο ώστε να βιντεοσκοπούν τα συμβάντα όπως ακριβώς αναπτύσσονται.

Παρά το γεγονός ότι μερικές φορές οι όροι ταυτίζονται, υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ του *cinema verite* (Jean Rouch) και του Βορειοαμερικανικού "Direct Cinema", το οποίο μεταξύ άλλων λανσαρίστηκε από τους Γαλλοκαναδούς Michel Brault, και Pierre Perrault και από τους Αμερικανούς Robert Drew, Richard Leacock, Frederick Wiseman and Albert και David Maysles.

Οι διευθυντές του κινήματος παρουσιάζουν διαφορετικές απόψεις σχετικά με το βαθμό συμμετοχής τους. Ο Korple κι ο Pennebaker για παράδειγμα επέλεξαν μη συμμετοχή (ή τουλάχιστον μη φανερή ανάμειξη), και οι Perrault, Rouch, Koenig και Kroitor επέλεξαν την άμεση συμμετοχή, ακόμα και την προβοκάτσια αν το έκριναν απαραίτητο.

Ένα βασικό στυλ του *cinema verite* είναι να ακολουθείται ένα άτομο κατά τη διάρκεια μιας κρίσης με μια κινούμενη, συχνότερα χειρός, κάμερα που να καταγράφει όσο γίνεται περισσότερες προσωπικές στιγμές. Δεν υπάρχουν καθιστές συνεντεύξεις και το shooting ratio (το ποσοστό του γυρισμένου φιλμ προς το τελειοποιημένο προϊόν) είναι πολύ υψηλό και συχνά φτάνει το ογδόντα προς ένα.

Έτσι οι editors του κινήματος καταφέρνουν και πλάθουν τη δουλειά σε μια ταινία. Οι editors του κινήματος, Werner Nold, Charlotte Zwerin, Muffie Myers, Susan Froemke, και Ellen Hovde, συχνά παραβλέπονταν αλλά η συμμετοχή τους στην ταινία ήταν ζωτικής σημασίας κι έτσι συχνά έπαιρναν το προνόμιο του συσκηνοθέτη.

Διάσημα *cinema verite/direct cinema films* είναι τα εξής: *Les Raquetteurs*, *Showman*, *Salesman*, *The Children Were Watching*, *Primary*, *Behind a Presidential Crisis*, and *Grey Gardens*.

1.5.2 Πολιτικά όπλα

Στη δεκαετία του 1960 και του 1970, το ντοκιμαντέρ γινόταν συχνά αντιληπτό σαν ένα πολιτικό όπλο ενάντια στη νεοαποικιοκρατία και τον καπιταλισμό, ιδιαίτερα στη λατινική Αμερική, αλλά και σε μια μεταβαλλόμενη κοινωνία του Quebec. Το *La Hora de los hornos* από το 1968, σε σκηνοθεσία Octavio Getino και Fernando E. Solanas επηρέασε μια ολόκληρη γενιά καλλιτεχνών.

1.6 Σύγχρονο ντοκιμαντέρ

Μία σειρά από εκατόν πενήντα DV κάμερες χρησιμοποιήθηκε από τους Ιρακινούς για να κινηματογραφήσουν τους εαυτούς τους και να δημιουργήσουν το 2004 την ταινία *Voices of Iraq*. Οι αναλυτές του Box Office δήλωσαν ότι αυτό το ύφος ταινίας γίνεται ολοένα και πιο επιτυχημένο σε αίθουσες με ταινίες όπως τα *Bowling for Columbine* , *Super Size Me* , *Fahrenheit 9/11* , *March of the Penguins* and *An Inconvenient Truth*.

(Εικόνα 1.6.1 – Μία από τις 150 DV κάμερες που χρησιμοποιήθηκαν από τους Ιρακινούς για να βιντεοσκοπήσουν το “Voices of Iraq”)

Σε σύγκριση με τις δραματικές αφηγηματικές ταινίες τα ντοκιμαντέρ έχουν συνήθως πολύ χαμηλότερο προϋπολογισμό που τα καθιστά ελκυστικά για τις κινηματογραφικές εταιρίες γιατί ακόμα και μια περιορισμένη κυκλοφορία στους κινηματογράφους μπορεί να είναι ιδιαίτερα κερδοφόρα. Το *Fahrenheit 9/11* έβαλε ένα νέο ρεκόρ στα κέρδη των ντοκιμαντέρ, κερδίζοντας πάνω από 228 εκατομμύρια δολάρια σε πωλήσεις εισιτηρίων και πάνω από τρία εκατομμύρια πωλήσεις DVD.

Η φύση του ντοκιμαντέρ έχει αλλάξει τα τελευταία 20 χρόνια από την cinema verite παράδοση. Ορόσημα ταινίες όπως το The Thin Blue Line του Errol Morris και το Roger and Me του Michael Moore τοποθετούν περισσότερο ερμηνευτικό έλεγχο στο σκηνοθέτη. Πράγματι, η εμπορική επιτυχία αυτών των ντοκιμαντέρ οφείλεται στην αφηγηματική τους μορφή, με αποτέλεσμα κάποιες κριτικές να αναφέρονται σ' αυτά σαν "mondo films" ή "docu-ganda".

Η πρόσφατη επιτυχία του είδους και η έλευση των DVD, έκανε τα ντοκιμαντέρ οικονομικά βιώσιμα χωρίς καν κινηματογραφική κυκλοφορία. Ακόμα, η χρηματοδότηση για την παραγωγή ντοκιμαντέρ παραμένει άπιαστη και μέσα στην τελευταία δεκαετία οι ευκαιρίες που υπάρχουν στην αγορά καθιστούν τους κινηματογραφιστές ευγνώμονες προς τους αφηγητές που έχουν γίνει η μεγαλύτερη πηγή του εισοδήματός τους.

Το μοντέρνο ντοκιμαντέρ έχει σχέση με κάποιες μορφές τηλεόρασης, με την ανάπτυξη των reality shows τα οποία ενίοτε αγγίζουν τα όρια του ντοκιμαντέρ, αλλά πιο συχνά είναι πλασματικά ή στημένα.

Τα "making of" ντοκιμαντέρ δείχνουν πως δημιουργήθηκε μια ταινία ή ένα παιχνίδι για τον υπολογιστή. Συνήθως γίνονται για σκοπούς προβολής και είναι πιο κοντά στη φύση μιας διαφήμισης παρά στο κλασικό ντοκιμαντέρ.

Οι μοντέρνες ψηφιακές κάμερες χαμηλού βάρους και το μοντάζ μέσω υπολογιστών έχει βοηθήσει πολύ τους παραγωγούς ντοκιμαντέρ, όπως επίσης και η δραματική πτώση των τιμών του εξοπλισμού. Ένα παράδειγμα μιας ταινίας που επωφελήθηκε πλήρως από αυτή την αλλαγή είναι το Voices of Iraq των Martin Kunert και Eric Manes, όπου 150 DV κάμερες είχαν σταλεί στο Ιράκ κατά τη διάρκεια του πολέμου ώστε να καταγράψουν οι Ιρακινοί τους εαυτούς τους.

1.7 Άλλες μορφές ντοκιμαντέρ

Αυτές ήταν οι σημαντικότερες μορφές ντοκιμαντέρ. Στην επόμενη παράγραφο θα γίνει μια αναφορά σε κάποιες άλλες μορφές.

1.7.1 Ταινίες Συλλογές (Compilation films)

Αυτές οι ταινίες λανσαριστήκαν το 1927 από τον Esfir Schub με την Πτώση της Δυναστείας Romanov (The Fall of the Romanov Dynasty). Πιο πρόσφατα παραδείγματα αποτελούν το Point of Order (1964) σε σκηνοθεσία Emile de Antonio σχετικά με τις ακροάσεις McCarthy και το The Atomic Cafe το οποίο είναι κατασκευασμένο πλήρως από υλικό διαφόρων υπηρεσιών της Αμερικάνικης κυβέρνησης που αφορά την ασφάλεια των πυρηνικών ακτινοβολιών.

Ομοίως το The Last Cigarette συνδυάζει τη μαρτυρία διαφόρων στελεχών καπνοβιομηχανίας στο Αμερικάνικο κοιγκρέσο με αρχειακό υλικό προπαγάνδας που εκθειάζει τις αρετές του καπνίσματος.[9]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:

Heavy Metal

2.1 Γενικά

Πριν γίνει ανάλυση της ιστορίας του heavy metal και κάποιων από τα παρακλάδια του, θα προσεγγίσουμε την έννοια του σε μουσικολογικό επίπεδο, όπως επίσης και σε κοινωνικό επίπεδο.

2.1.1 Περιγραφή

Το Heavy metal (πολλές φορές αναφέρεται ως metal) είναι είδος Ροκ μουσικής που αναπτύχθηκε στα τέλη της δεκαετίας του '60 και τις αρχές του '70. Με ρίζες στα Μπλουζ και το ψυχεδελικό ροκ, οι μπάντες που το ανέπτυξαν δημιούργησαν ένα βαρύ ήχο εστιασμένο στην κιθάρα και τα ντραμς, έχοντας ως χαρακτηριστικό την υψηλά ενισχυμένη παραμόρφωση στον ήχο της κιθάρας και τα γρήγορα σόλο. Ο οδηγός κριτικής All music γράφει χαρακτηριστικά πως “από τις μυριάδες μορφές rock ‘n’ roll το Heavy Metal είναι το πιο ακραίο στην ένταση, αρρενωπότητα και θεατρικότητα”.

Το Heavy metal έχει οπαδούς σε όλο τον πλανήτη, ενώ οι πρώτες heavy metal μπάντες όπως οι Led Zeppelin και οι Black Sabbath προσελκύουν ένα ευρύτερο κοινό. Στα μέσα του '70 οι Judas Priest προχώρησαν την εξέλιξη του είδους αποβάλλοντας τα μπλουζ στοιχεία, το New Wave of British Heavy Metal (Νέο Κύμα του Βρετανικού Heavy Metal) ακολούθησε τον ίδιο δρόμο, δίνοντας στη μουσική μια αίσθηση punk rock και μεγάλη έμφαση στην ταχύτητα.

Το Heavy metal έγινε ευρέως γνωστό την δεκαετία του '80, οπότε αναπτύχθηκαν πολλά από τα γνωστά υποείδη του. Εναλλαγές πιο άγριες και ακραίες περιορίστηκαν στην Underground μουσική σκηνή, άλλες όπως το glam metal και το thrash metal απέκτησαν εμπορική επιτυχία. Σε λίγα χρόνια υποείδη όπως το nu metal διεύρυναν τα μουσικά όρια του είδους.

2.1.2 Προέλευση και μουσικά όργανα

Προηγούμενα συγγενικά είδη του Heavy Metal είναι τα Μπλουζ, το Ψυχεδελικό Ροκ και το Χαρντ Ροκ. Τόπος γέννησής του θεωρείται το Ηνωμένο Βασίλειο και οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής και η γέννησή του χρονολογείται στα τέλη της δεκαετίας του '60. Τα μουσικά όργανα που κατά κόρον χρησιμοποιούνται για να δημιουργηθεί αυτή η μουσική είναι ηλεκτρική

κιθάρα, ηλεκτρικό μπάσο και τύμπανα. Περιστασιακά χρησιμοποιούνται και πλήκτρα.

2.1.3 Είδη

Classic metal, Black metal, Death metal, Doom metal, Folk metal, Glam metal, Gothic metal, Groove metal, NWOBHM (New Wave Of British Heavy Metal), Post metal, Power metal, Progressive metal, Speed metal, Symphonic metal, Thrash metal, Epic metal, Alternative metal, Christian metal, Crossover Thrash, Funk metal, Grindcore, Industrial metal, Metalcore, Nu metal, Rapcore, Grunge.

2.2 Χαρακτηριστικά

Το Heavy metal παραδοσιακά χαρακτηρίζεται από δυνατό παραμορφωμένο ήχο κιθάρας, εμφατικούς ρυθμούς, πυκνό ήχο μπάσου και ντραμς. Η ηλεκτρική κιθάρα και η ηχητική δύναμη που της δίνει ο ενισχυτής είναι βασικό στοιχείο στο heavy metal. Στις αρχές της δεκαετίας του '70 κάποια γνωστά συγκροτήματα άρχισαν να χρησιμοποιούν δύο κιθάρες στις συνθέσεις τους. Πρωτοπόρα συγκροτήματα όπως οι Judas Priest και οι Iron Maiden ακολούθησαν αυτή την τακτική έχοντας μια κιθάρα για τον ρυθμό και μια για οδηγό και σολάρισμα. Το Σόλο της κιθάρας είναι κεντρικό στοιχείο μιας heavy metal σύνθεσης. Οι Metal τραγουδιστές έχουν μεγάλες διαφοροποιήσεις σε στυλ, από την μεγάλης έκτασης και θεατρικότητας φωνή του τραγουδιστή των Judas Priest Rob Halford, και των Iron Maiden Bruce Dickinson, στην επιτηδευμένα σκληρή του τραγουδιστή των Motörhead Lemmy, και των Metallica James Hetfield, στην γρυλιστή φωνή του τραγουδιστή των Lamb of God Randy Blythe, και του Tomas Lindberg των At the Gates.

(Εικόνα 2.2.1 – Οι Metallica επί σκηνής το 2003)

Το μπάσο παρέχει τις χαμηλές νότες σημαντικό να δημιουργήσει την απαραίτητη βαρύτητα που χαρακτηρίζει το είδος. Το μπάσο όπως και η κιθάρα μπορεί να έχει υποστεί παραμόρφωση στον ήχο του. Οι Metal συνθέσεις παίζονται κυρίως με τα δάχτυλα και επιτρέπουν στον μπασίστα να σολάρει. Τα ντράμς είναι μεγαλύτερα σε σύγκριση με τα άλλα είδη Ροκ.

Στις ζωντανές εκτελέσεις η ένταση του ήχου είναι το σημαντικότερο. Ακολουθώντας το παράδειγμα του Jimi Hendrix και των The Who—που χαρακτηρίζονται ως "Το πιο δυνατό (από άποψη ήχου) συγκρότημα στο κόσμο" στο Βιβλίο Γκίνες —τα πρώτα metal συγκροτήματα ανέβασαν ψηλά τον πήχη. Ο Tony Iommi, κιθαρίστας των Black Sabbath, είναι ανάμεσα στους πολλούς που υπέστησαν μερική απώλεια της ακοής λόγω της έντασης.

Κυρίαρχο στοιχείο του heavy metal είναι η διαρκής εξέλιξη στα διάφορα είδη που υπάρχουν αλλά πολύ περισσότερο ο πειραματισμός, η ανάμιξη διαφορετικών στοιχείων και μουσικών επιρροών με αποτέλεσμα τη δημιουργία νέων ειδών μουσικής.

2.3 Μουσική Γλώσσα

Η ανάλυση της ιστορίας και της εξέλιξης ενός μουσικού είδους, προϋποθέτει και μια αναφορά στα μορφολογικά του χαρακτηριστικά.

2.3.1 Ρυθμός και τέμπο

Ο ρυθμός στα metal τραγούδια είναι κατηγορηματικός με σκόπιμους τονισμούς. Το ευρύ φάσμα ηχητικών εφέ στη διάθεση των metal drummers επιτρέπει στο ρυθμικό μοτίβο να αναλάβει μια πολυπλοκότητα. Σε πολλά τραγούδια heavy metal, ο κύριος ρυθμός χαρακτηρίζεται από συντομία δύο ή τριών χτύπων σε αξία 8^{ου} ή 16^{ου}. Αυτά τα ρυθμικά στοιχεία συνήθως πραγματοποιούνται με ένα επιθετικό staccato χρησιμοποιώντας την palm-mute τεχνική στις ρυθμικές κιθάρες. Ένα παράδειγμα ρυθμικού μοτίβου που χρησιμοποιείται στο heavy metal :

The image shows two staves of musical notation. The top staff is in treble clef with a key signature of two sharps (F# and C#) and a 4/4 time signature. It is marked 'Moderate' with a quarter note equal to 120 (♩ = 120). The melody consists of eighth notes in a sequence: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F#4, E4, D4, C4. The bottom staff is in bass clef with a 4/4 time signature. It shows a rhythmic pattern of eighth notes with 'x' marks above them, indicating palm mutes. The notes are: G2, A2, B2, C3, B2, A2, G2, F#2, E2, D2, C2. Both staves have a 'P.M.' label below them, indicating palm mute. The notation includes first, second, and third endings marked with '1', '2', and '3' respectively.

(Εικόνα 2.3.1.1 – Παράδειγμα Ρυθμού που χρησιμοποιείται στο Heavy Metal)

Σύντομες απότομες και αποστασιοποιημένες ρυθμικές φράσεις ενώνονται με μια διακριτική, συχνά σπασμωδική υφή. Αυτές οι φράσεις που χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία ρυθμικών και μελωδικών μοτίβων λέγονται riffs και συμβάλλουν στην καθιέρωση των βασικών θεμάτων ενός τραγουδιού.

Τα tempo στα πρώιμα heavy metal κομμάτια είχαν την τάση να είναι αργά μέχρι και δυσκίνητα. Μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1970, ωστόσο, τις metal μπάντες απασχολεί μια μεγάλη ποικιλία tempos.

Στη δεκαετία του 2000, τα metal tempos κυμαίνονται από αργή μπαλάντα (60 beats per minute), μέχρι εξαιρετικά γρήγορα και εκρηκτικά tempos (350 beats per minute).

2.3.2 Αρμονία

Ένα από τα βασικότερα χαρακτηριστικά του ιδιώματος είναι οι power chords στην κιθάρα. Με τεχνικούς όρους η power chord είναι κάτι σχετικά απλό. Πρόκειται για ένα μόνο κύριο διάστημα, που είναι γενικά η τέλεια πέμπτη και μπορεί να προστεθεί και μια οκτάβα, που είναι ο διπλασιασμός της ρίζας.

Αν και η τέλεια πέμπτη είναι η πιο κοινή βάση για την power chord, υπάρχουν και power chords βασισμένες σε άλλα διαστήματα όπως μικρή τρίτη, τέλεια τέταρτη, ελαττωμένη πέμπτη, ή μικρή έκτη. Αφού η power chord είναι βασισμένη λοιπόν σε ένα μόνο διάστημα επιτρέπει στους κιθαρίστες να χρησιμοποιήσουν υψηλό επίπεδο παραμόρφωσης, χωρίς να διαστρεβλωθεί το ηχητικό αποτέλεσμα αρμονικά.

Οι power chords παίζονται με μια συνεπή ρύθμιση στα δάχτυλα ώστε να μπορούν να ολισθαίνουν εύκολα και γρήγορα επάνω στην ταστιέρα.

Το βασικό riff από το “Addicted to Chaos” των Megadeth είναι ένα παράδειγμα που περιέχει διάφορα είδη power chords :

The image shows a musical staff in 4/4 time with a key signature of one sharp (F#). The riff consists of a sequence of four power chords, each followed by a rhythmic pattern of eighth notes. The chords are labeled as follows:

- Root/Minor third power chord (E-G)
- Root/Major third power chord (D-Fsharp)
- Root/diminished Fifth power chord (Csharp-G)
- Root/perfect fifth classic power chord (D-A)

(Εικόνα 2.3.2.1 – Το βασικό riff από το “Addicted to Chaos” των Megadeth)

2.3.3 Τυπικές αρμονικές σχέσεις

Το heavy metal είναι συχνά βασισμένο σε riffs δημιουργημένα με τρία βασικά χαρακτηριστικά : Τρόπους (Αιολικός, Φρύγιος κλπ.) και πεντατονικές και χρωματικές κλίμακες.

2.3.4 Κλασσική επιρροή

Ο Robert Walser υποστηρίζει ότι παράλληλα με blues και R&B, η “συγκέντρωση διαφορετικών μουσικών στυλ γνωστή ως... κλασσική μουσική”, είναι μια πολλή μεγάλη επιρροή στο heavy metal. Ισχυρίζεται ότι οι περισσότερο επηρεασμένοι μουσικοί στο χώρο του metal είναι κιθαρίστες οι οποίοι έχουν σπουδάσει ή μελετήσει κλασσική μουσική. Η επιρροή τους λοιπόν από την κλασσική μουσική προώθησε ένα νέο είδος κιθαριστικής δεξιοτεχνίας και άλλαξε την αρμονική και μελωδική γλώσσα του heavy metal.

Η “χρήση” της κλασσικής μουσικής από τους heavy metal μουσικούς τυπικά περιέχει μουσικά στοιχεία από την εποχή του μπαρόκ, του κλασικισμού και του ρομαντισμού. Ο κιθαρίστας των Deep Purple και Rainbow, Ritchie Blackmore και ο κιθαρίστας των Scorpions, Uli Jon Roth άρχισαν να πειραματίζονται με μουσικά στοιχεία δανεισμένα από την κλασσική μουσική στις αρχές της δεκαετίας του 1970.

Κατά τη δεκαετία του 1980 οι κιθαρίστες Randy Rhoads και Yngwie Malmsteen χρησιμοποίησαν το μπαρόκ και τον κλασικισμό σαν μοντέλο στο παίξιμό τους, επηρεάζοντας αργότερα νεότερους κιθαρίστες όπως οι Michael Romeo , Michael Angelo Batio και Tony MacAlpine.

Παρόλο που πολλοί heavy metal μουσικοί χρησιμοποιούνε τους κλασσικούς συνθέτες σαν πηγή έμπνευσης, το heavy metal δε μπορεί να θεωρηθεί ως ο σύγχρονος απόγονος της κλασσικής μουσικής. Κλασσική μουσική και heavy metal έχουν τις ρίζες τους σε διαφορετικές μουσικές παραδόσεις και πρακτικές, η κλασσική στην τέχνη της μουσικής παράδοσης και το metal στην popular μουσική παράδοση.

Σαν μουσικολόγοι ο Nicolas Cook και ο Nicola Dibben σημείωσαν : “Αναλύσεις της popular μουσικής, μερικές φορές αποκαλύπτουν την επίδραση στις παραδόσεις των τεχνών”. Ένα παράδειγμα είναι η σύνδεση του Walser της heavy metal μουσικής με τις ιδεολογίες ακόμα και με κάποιες πρακτικές του ρομαντισμού. Εντούτοις, θα ήταν σαφώς άδικο να ισχυριστεί ότι οι παραδόσεις όπως μπλουζ, ροκ, heavy metal, rap ή dance μουσική προέρχονται κυρίως από την “τέχνη της μουσικής”. Το heavy metal δανείζεται μόνο ορισμένες πτυχές της κλασσικής μουσικής, όπως μοτίβα, μελωδίες και κλίμακες.

Οι heavy metal μπάντες συμπεριλαμβάνοντας και τις progressive και νεοκλασικές metal μπάντες, σε γενικές γραμμές δεν επιδιώκουν να τηρούν τις απαιτήσεις σύνθεσης και αισθητικής της κλασσικής μουσικής.

2.4 Θεματολογία των Στίχων

Κοινά στιχουργικά θέματα στο heavy metal έχουν να κάνουν με τη βία το sex και την αναφορά στο παραφυσικό. Η σεξουαλική φύση πολλών heavy metal τραγουδιών, τα οποία κυμαίνονται από τους υποδηλωτικούς στίχους των Led Zepplin σε πιο σαφής αναφορές των τελευταίων ημερών από nu metal μπάντες, απορρέει από τις ρίζες στη blues μουσική η οποία είχε συχνά σεξουαλικό περιεχόμενο.

Από το 1980, με την άνοδο του thrash metal, ένας μεγάλος αριθμός heavy metal τραγουδιών έχουν ασχοληθεί με τον κοινωνικοπολιτικό σχολιασμό.

Το ρομαντικό δράμα είναι ένα τυπικό θέμα των gothic και doom metal, καθώς και της nu metal όπου ο εφηβικός πόνος είναι ένα άλλο κεντρικό θέμα.

Είδη όπως το μελωδικό death metal, το progressive metal και το black metal, διερευνούν συχνά φιλοσοφικά θέματα, ενώ οι πιο ακραίες μορφές του death metal και του grind core έχουν καθαρά επιθετικό, κατηγορηματικό και πολλές φορές ακατανόητο περιεχόμενο.

Τα heavy metal τραγούδια έχουν συχνά στίχους εμπνευσμένους από τη φαντασία. Τα τραγούδια των Iron Maiden για παράδειγμα είναι συχνά εμπνευσμένα από τη μυθολογία, τη μυθοπλασία και την ποίηση όπως το "Rime of the Ancient Mariner", που είναι βασισμένο σε ποίημα του Samuel Taylor Coleridge. Άλλα παραδείγματα είναι το "The Wizard" των Black Sabbath, τα "The Conjuring" και "Five Magics" των Megadeth και το "Dreamer Deceiver" των Judas Priest.

Άλλοι καλλιτέχνες βασίζουν τους στίχους τους στον πόλεμο, την πυρηνική καταστροφή, τα περιβαλλοντικά ζητήματα, την πολιτική, την κοινωνία και τη θρησκεία. Παραδείγματα περιλαμβάνουν τα Black Sabbath "War Pigs", Ozzy Osbourne "Killer of Giants", Metallica "...And Justice for All",

Iron Maiden “2 Minutes to Midnight”, Accept “Balls to the Wall” και Megadeth “Peace Sells”.

Ο θάνατος είναι ένα κυρίαρχο θέμα στο heavy metal, συνήθως περιέχεται σε στίχους διαφορετικών μπαντών όπως Black Sabbath, Slayer, WASP.

Το θεματικό περιεχόμενο του heavy metal είναι πάντα στόχος ισχυρής κριτικής. Σύμφωνα με τον Jon Pareles, “το βασικό θέμα του heavy metal είναι απλό και σχεδόν καθολικό. Ο κύριος όγκος της μουσικής είναι σχηματοποιημένη και στερεότυπη”. Κριτικές έχουν χαρακτηρίσει το heavy metal άλλοτε νεανικό και τετριμμένο και άλλοτε είδος που επηρεάζει τη νεολαία και τη σπρώχνει προς τη βία, το μισογυνισμό και το παραφυσικό.

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1980 η Parents Music Resource Center υποβάλει αναφορά στο κογκρέσο των ΗΠΑ να ρυθμίσουν τη λαϊκή μουσική βιομηχανία και ιδιαίτερα το heavy metal, διότι περιέχει ακατάλληλους και απαράδεκτους στίχους.

Το 1990, οι Judas Priest είχαν λάβει καταγγελία εις βάρος τους, από τους γονείς δύο νεαρών που είχαν αυτοπυροβοληθεί πέντε χρόνια νωρίτερα, με ισχυρισμούς ότι υπάρχει σε τραγούδι τους η δήλωση που απευθύνεται στο υποσυνείδητο “Do it” δηλαδή “Καν’ το”. Ενώ η υπόθεση προσέλκυσε πολύ την προσοχή των μέσων ενημέρωσης τελικά απορρίφθηκε.

2.5 Οπαδοί (Metalheads)

Η heavy metal μουσική έχει τη δική της μερίδα οπαδών, που έχουν δημιουργήσει μια μελέτη που ονομάζεται “subculture of alienation”, με τις δικές της προδιαγραφές για την επίτευξη της αυθεντικότητας. Το βιβλίο του Deena Weinstein “Heavy Metal: The Music And Its Culture”, υποστηρίζει ότι το heavy metal “...έχει διαρκέσει περισσότερο από όλα τα είδη της rock μουσικής, που οφείλεται στην ανατροφή της κουλτούρας η οποία ταυτίστηκε με τη μουσική”.

Οι metal οπαδοί δημιούργησαν μια κοινότητα ειδικά για τη νεολαία που διαφοροποιείται από την υπόλοιπη “mainstream” κοινωνία. Η heavy metal σκηνή ανέπτυξε μια ισχυρή κοινότητα με κοινές αξίες κανόνες και

συμπεριφορές. Ένας κώδικας αυθεντικότητας έχει κεντρική σημασία για τη heavy metal κουλτούρα. Αυτός ο κώδικας απαιτεί από τις μπάντες να μην έχουν ενδιαφέρον στην εμπορικότητα και στα ραδιοφωνικά hits και να έχουν άρνηση στο να ξεπουληθούν.

Κάποιοι heavy metal μουσικοί και οπαδοί είναι γνωστοί σαν “poseurs”. Αυτοί παριστάνουν ότι είναι μέρος αυτής της κουλτούρας και τους λείπει η αυθεντικότητα και η ειλικρίνεια. Ομοίως το βιβλίο του Jeffrey Arnett του 1996 “Metalheads : Heavy Metal Music and Adolescent Alienation”, υποστηρίζει ότι η heavy metal κουλτούρα κατατάσσει τα μέλη σε δύο κατηγορίες δίνοντας “αποδοχή στους αυθεντικούς metalheads ή απόρριψη στους ψεύτικους, ως poseurs. Ο metal κώδικας επίσης περιλαμβάνει αντίδραση στην εξουσία και διαφοροποίηση από την υπόλοιπη κοινωνία.

Οι οπαδοί αναμένουν ότι το metal για τους εκτελεστές του περιλαμβάνει συνολική αφοσίωση στη μουσική και βαθιά πίστη προς την κουλτούρα της νεολαίας που μεγάλωσε γύρω από αυτό. Ένας metal εκτελεστής πρέπει να είναι “ιδεολογικός εκπρόσωπος αυτής της κουλτούρας”.

Ενώ το κοινό του metal είναι συνήθως “λευκό και αρσενικό”, είναι επίσης και ανεκτικό προς αυτούς που δεν ανήκουν σ’ αυτόν τον πυρήνα οι οποίοι ακολουθούν τον κώδικα ντυσίματος, εμφάνισης και συμπεριφοράς του heavy metal. Οι δραστηριότητες μέσα στη metal κουλτούρα περιέχουν το τελετουργικό του να πηγαίνεις σε συναυλίες να αγοράζεις άλμπουμ και πιο πρόσφατα να συμβάλεις και να στηρίζεις τις metal ιστοσελίδες.

Το παρόν στις συναυλίες επιβεβαιώνει την αλληλεγγύη προς τη metal κουλτούρα, αφού είναι μία από τις τελετουργικές δραστηριότητες από τις οποίες οι metalheads γιορτάζουν τη μουσική τους.

Τα metal περιοδικά βοηθάνε τα μέλη της κουλτούρας να βρουν πληροφορίες και αξιολογήσεις μπαντών και δίσκων και να εκφράσουν την αλληλεγγύη τους.

Τα μακριά μαλλιά, τα δερμάτινα μπουφάν, τα ραφτά με τα λογότυπα μπαντών και γενικότερα η heavy metal μόδα (που θα περιγράψουμε παρακάτω), βοηθάει και ενθαρρύνει την αίσθηση της ταυτότητας μέσα σ’ αυτή την κουλτούρα. Ωστόσο, ο Weinstein σημειώνει ότι δεν είναι όλα τα μέλη της heavy metal κουλτούρας “ορατά”.

2.6 Οπτικά Στοιχεία

Όπως σε ένα πολύ μεγάλο μέρος της popular μουσικής, έτσι και στο heavy metal παίζουν μεγάλο ρόλο τα οπτικά στοιχεία. Εκτός από τον ήχο και το στίχο το “image” μιας heavy metal μπάντας εκφράζεται στο εξώφυλλο του άλμπουμ της, στο set που θα στήσει στη σκηνή, στα ρούχα, στα λογότυπα και στα video clips της. Ορισμένες παλιές μπάντες όπως ο Alice Cooper και οι Kiss, αλλά και κάποιες νεότερες όπως οι Slipknot, ο Marilyn Manson και οι GWAR, έχουν γίνει γνωστοί τόσο για τις επιδόσεις τους και τη μουσική τους όσο και για την εξωφρενική παρουσία τους πάνω στη σκηνή.

Τα μακριά μαλλιά σύμφωνα με τον Weinstein είναι το πιο κρίσιμο χαρακτηριστικό της metal μόδας. Αρχικά υιοθετήθηκε από την κουλτούρα των hippies, αλλά στη δεκαετία του '80 και του '90 “συμβολίζει το μίσος, το θυμό και την απογοήτευση μιας γενιάς που δεν ένωσε ποτέ την κοινωνία σαν σπίτι της”, σύμφωνα με το δημοσιογράφο Nader Rahman.

Το κλασικό ντύσιμο των heavy metal οπαδών από μπλε τζιν, μαύρα μπλουζάκια, μπότες, μαύρο δερμάτινο ή τζιν μπουφάν. Τα T-shirts έχουν συνήθως επάνω το λογότυπο ή γενικότερα οπτικά στοιχεία της αγαπημένης τους metal μπάντας. Στα μέσα της δεκαετίας του '70 οι Judas Priest και οι Mötörhead βοήθησαν στη εδραίωση στοιχείων της κουλτούρας των μοτοσικλετιστών στην heavy metal σκηνή. Οπαδοί επίσης εδραίωσαν στοιχεία από την S & M κοινότητα (αλυσίδες, κranία, δερμάτινα και σταυρούς).

Κατά τη δεκαετία του '80 ένα ευρύ φάσμα από την punk και τη goth μουσική μέχρι και ταινίες τρόμου επηρέασαν τη metal μόδα. Πολλοί εκτελεστές του '70 και του '80 χρησιμοποιούσαν λαμπερά, έντονου χρώματος και περίεργου σχήματος όργανα, προκειμένου να ενισχυθεί η σκηνική τους παρουσία.

Η μόδα και το προσωπικό στυλ ήταν ιδιαίτερα σημαντικά για τις glam metal μπάντες της εποχής. Οι εκτελεστές είχαν μακριά, βαμμένα και περιποιημένα με λακ μαλλιά (εξ ου και το ψευδώνυμο “hair-metal”), make up, κραγιόν, eyeliner, φανταχτερά ρούχα, λεοπαρδαλέ πουκάμισα ή γιλέκα, στενά τζιν, δερμάτινα και κολάν και αξεσουάρ όπως κορδέλες για τα μαλλιά και κοσμήματα.

Στην Ιαπωνία με τη heavy metal πράξη X Japan, στα τέλη της δεκαετίας του '80, οι μπάντες στο Ιαπωνικό κίνημα, γνωστό σαν Visual Kei, περιείχαν κάποιους παράγοντες έξω απ' το metal για την επεξεργασία των κουστουμιών, των μαλλιών και του make up.

(Εικόνα 2.6.1 – Οι Kiss με το διάσημο make up τους)

2.7 Χειρονομίες

Πολλοί metal μουσικοί όταν παίζουν live συμμετέχουν στο “headbanging”, το οποίο περιλαμβάνει χτύπημα του κεφαλιού πάνω – κάτω ρυθμικά, που συχνά τονίζεται από τα μακριά μαλλιά.

Η χειρονομία “devil horns” (τα κέρατα του διαβόλου), έγινε δημοφιλής από τον τραγουδιστή Ronnie James Dio, την περίοδο που εμφανιζόταν με τους Black Sabbath. Ο Gene Simmons των Kiss ισχυρίζεται ότι αυτός ήταν ο πρώτος που έκανε αυτή τη χειρονομία σε συναυλία.

Οι συμμετέχοντες σε metal συναυλίες δε χορεύουν με την πραγματική έννοια. Ο Weinstein υποστήριξε ότι αυτό οφείλεται στο μεγάλο αντρικό κοινό της συγκεκριμένης μουσικής και στις αντρικές “ακραίες ετεροσεξουαλικές ιδεολογίες”. Έχει εντοπίσει δύο πρωτογενείς κινήσεις του σώματος που αντικαθιστούν το χορό: το “head banging” και το ένα χέρι σηκωμένο ψηλά το οποίο είναι ένα σημάδι εκτίμησης και μια ρυθμική χειρονομία.

(Εικόνα 2.7.1 - Οπαδοί υψώνουν τη γροθιά τους και κάνουν τη χειρονομία “devil horns”)

Το “Air Guitar” όπως λέγεται είναι αρκετά διαδεδομένο στο χώρο των metal fans, είτε σε συναυλίες, είτε στο σπίτι ακούγοντας κάποιο δίσκο. Άλλες δραστηριότητες είναι το stage diving, το crowd surfing, το moshpit και η επίδειξη του “devil horns”.

2.8 Μελέτη της Προέλευσης και Ιστορίας των Λέξεων και των Σημασιών τους

Η προέλευση του όρου Heavy Metal στο μουσικό περιβάλλον είναι αβέβαιο. Η φράση έχει χρησιμοποιηθεί για αιώνες στη χημεία και τη μεταλλουργία. Μια πρώιμη χρήση του όρου στη σύγχρονη pop κουλτούρα ήταν από το συγγραφέα William S. Burroughs. Το μυθιστόρημά του “Soft Machine” του 1962 περιλαμβάνει ένα χαρακτήρα γνωστό ως “Uranian Willy, the Heavy Metal Kid”. Στο επόμενο μυθιστόρημά του ο Burroughs το “Nova Express” του 1964, χρησιμοποιεί τον όρο Heavy Metal σαν μια μεταφορά για τα εθιστικά ναρκωτικά.

Ο metal ιστορικός Ian Christie περιγράφει τα συστατικά του όρου στη γλώσσα των hippies. “Heavy” σημαίνει “βαρύ” αλλά είναι συνώνυμο και με το “ισχυρό” και το “βαθύ” και το “Metal” ορίζει έναν ορισμένο τύπο ατμόσφαιρας

τροχισμένο και ζυγισμένο σαν το μέταλλο. Αναφορές στη βαριά μουσική (heavy music), πιο αργή βέβαια, υπάρχουν από τα μέσα της δεκαετίας του 1960. Το πρώτο άλμπουμ των Iron Butterfly κυκλοφόρησε στις αρχές του 1968 με τίτλο “Heavy”. Η πρώτη ηχογράφηση του όρου Heavy Metal, ήταν από τους Steppenwolf σε αναφορά σε μια μηχανή στο κομμάτι Born to Be Wild.

Ένας καθυστερημένος και αμφισβητήσιμος ισχυρισμός σχετικά με την προέλευση του όρου έγινε από τον Chas Chandler τότε μάνατζερ του Jimi Hendrix Experience. Το 1995 σε μια συνέντευξη στο πρόγραμμα PBS σχετικά με το rock ‘n’ roll, ακούστηκε ο ισχυρισμός ότι Heavy Metal “είναι ο όρος που προέρχεται από ένα άρθρο της εφημερίδας New York Times που ασχολήθηκε με μια εμφάνιση του Jimi Hendrix”. Ο συγγραφέας στο άρθρο αυτό ένωσε το γεγονός με τη φράση “listening to heavy metal falling from the sky”. Πηγή για τον ισχυρισμό του Chandler δεν έχει βρεθεί ποτέ.

Η πρώτη φορά που χρησιμοποιήθηκε η φράση Heavy Metal για να περιγράψει ένα είδος ροκ μουσικής είναι σε σχόλια του κριτικού Mike Saunders. Στις 12 Νοεμβρίου 1970 σε θέμα του Rolling Stone σχολίασε σχετικά με ένα άλμπουμ που είχε βγει την προηγούμενη χρονιά από τη βρετανική μπάντα Humble Pie : “To Safe As Yesterday είναι η πρώτη τους αμερικάνικη κυκλοφορία, που αποδεικνύει ότι οι Humble Pie μπορούν να γίνουν βαρετοί με πολλούς διαφορετικούς τρόπους. Εδώ είναι μια θορυβώδης, χωρίς μελωδία, heavy metal-leaden shit-rock μπάντα με δυνατά σημεία χωρίς αμφιβολία. Υπήρχαν μερικά ωραία κομμάτια...και μια μνημειώδης στοίβα απορριμμάτων”. Περίγραψε την ομότιπλη κυκλοφορία της μπάντας “more of the same 27th -rate heavy metal crap”.

Το 1979 ο κριτικός της εφημερίδας New York Times για την popular μουσική, περίγραψε αυτό που αποκαλούσε “Heavy Metal Rock Music” ως “βίαια επιθετική μουσική που παίζεται κυρίως για θολωμένα μυαλά απ’ τα ναρκωτικά”, και σε ένα διαφορετικό άρθρο “μια ακατέργαστη υπερβολή της ροκ που βασικά απευθύνεται σε λευκούς έφηβους”.

Οι όροι Heavy Metal και Hard Rock χρησιμοποιούνται αδιακρίτως ιδιαίτερα στις συζητήσεις για μπάντες της δεκαετίας του 1970, μια περίοδο που οι όροι ήταν σχεδόν ταυτόσημοι. Για παράδειγμα το 1983 το Rolling Stone Encyclopedia of Rock ‘n’ Roll περιλαμβάνει αυτή την τοποθέτηση :

“Γνωστοί για το επιθετικό βασισμένο στα Blues, σκληρό ροκ στυλ τους, οι Aerosmith ήταν το κορυφαίο Heavy Metal συγκρότημα στα μέσα της προηγούμενης δεκαετίας”. Λίγοι τώρα θα μπορούσαν να χαρακτηρίσουν τον κλασικό ήχο των Aerosmith με τους σαφείς δεσμούς με το παραδοσιακό rock ‘n’ roll, ως Heavy Metal.[1]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:

Η Ιστορία του Heavy Metal

3.1 Προγενέστερα Γεγονότα : Μέσα της Δεκαετίας του '60

Η αμερικάνικη blues μουσική ήταν μια σημαντική επιρροή στους πρώιμους Βρετανούς rockers. Συγκροτήματα όπως οι Rolling Stones και οι Yardbirds ανέπτυξαν τη rock-blues μουσική ηχογραφώντας διασκευές πολλών κλασικών blues κομματιών, συχνά με γρηγορότερο τέμπο. Όπως πειραματίστηκαν με τη μουσική οι βασισμένες στα blues μπάντες της Μ. Βρετανίας και οι ΗΠΑ με τις πράξεις τους επηρέασαν με τη σειρά τους την ανάπτυξη των χαρακτηριστικών γνωρισμάτων του Heavy Metal.

Στην ουσία ήταν ένα δυνατό, παραμορφωμένο κιθαριστικό στυλ, χτισμένο με βάση τις power chords. Οι Kinks έπαιξαν σημαντικό ρόλο στη διάδοση αυτού του ήχου με το hit τους του 1964 "You Really Got Me". Μια σημαντική συμβολή στον αναδυόμενο ήχο της κιθάρας ήταν το feedback, το οποίο διευκολύνεται από τη νέα γενιά ενισχυτών. Επίσης, ο κιθαρίστας των Kinks Dave Davies, όπως και άλλοι κιθαρίστες όπως ο Pete Townshend των The Who και ο Jeff Beck των The Tridents, πειραματίστηκαν αρκετά με το feedback.

Το blues-rock στυλ τυμπάνων ξεκίνησε σαν ένα μικρό τυχαίο beat, σε μικρά kits κι έτσι οι drummers άρχισαν να χρησιμοποιούν μια πιο πολύπλοκη και ενισχυμένη προσέγγιση για να φτάσουν να ακούγονται σε σχέση με την υπερβολικά δυνατή κιθάρα. Οι τραγουδιστές επίσης τροποποιούν την τεχνική τους και αυξάνουν την εξάρτηση από την ενίσχυση τους.

Στον τομέα του απόλυτου όγκου, ειδικά σε live εμφανίσεις, η προσέγγιση των The Who, το "Bigger-Louder Wall of Marshals" όπως αποκαλείται, ήταν καταλυτική. Η ταυτόχρονη πρόοδος στην ενίσχυση αλλά και στην τεχνολογία της ηχογράφησης κατάστησε δυνατή τη σύλληψη αυτού του βαρύτερου αποτελέσματος και στη δισκογραφία.

Ο συνδυασμός της blues, rock και ψυχεδελικού rock, σχημάτισε μεγάλο μέρος της αρχικής βάσης του heavy metal. Ένα group που άσκησε μεγάλη επιρροή στον σχηματισμό της αρχικής βάσης του heavy metal ήταν το δυναμικό τρίο Cream, περιέχει ένα τεράστιο και βαρύ ήχο από τα riffs του κιθαρίστα Eric Clapton και μπασίστα Jack Bruce και από το διπλό πετάλι στη μπότα στα τύμπανα του Ginger Baker. Τα δύο πρώτα LP τους Fresh Cream (1966) και Disraeli Gears (1967), θεωρούνται ουσιώδης πρωτότυπα για το

μέλλον του στυλ. Το πρώτο LP του Jimmie Hendrix, *Are You Experienced* (1967), είχε επίσης μεγάλη απήχηση. Ο βιρτουόζος Hendrix έκανε την τεχνική του να υιοθετηθεί από πολλούς metal κιθαρίστες και το πιο επιτυχημένο single του δίσκου το *Purple Haze* έχει χαρακτηριστεί από κάποιους σαν “το πρώτο hit heavy metal”.

3.2 Προέλευση: Τέλη δεκαετίας '60 & Αρχές δεκαετίας '70

Τον Ιανουάριο του 1968 το συγκρότημα Blue Cheer από το Σαν Φρανσίσκο κυκλοφόρησε μια διασκευή του κλασσικού κομματιού του Eddie Cochran “*Summertime Blues*”, από το πρώτο τους άλμπουμ “*Vincebus Eruptum*” που αρκετοί το θεωρούν σαν την πρώτη heavy metal ηχογράφηση. Τον ίδιο μήνα οι Steppenwolf κυκλοφορούν τον ομότιτλο πρώτο δίσκο τους συμπεριλαμβανομένου και του “*Born to be wild*” με τον “heavy metal” στίχο.

Τον Ιούλιο κυκλοφόρησαν άλλοι δύο σημαντικοί δίσκοι. The Yardbirds “*Think about it*” (B-side του τελευταίου single της μπάντας, με συμμετοχή του κιθαρίστα Jimmie Page, προβλέποντας το μεταλλικό ήχο που σύντομα θα γινόταν διάσημος), και Iron Butterfly “*In a Gadda Da Vida*”, με ένα 17λεπτο μακρύτιτλο κομμάτι, ένας σοβαρός υποψήφιος για το πρώτο Heavy Metal άλμπουμ.

Τον Αύγουστο, το single των Beatles “*Revolution*”, με τον πρωτοποριακό ήχο σε κιθάρα και τύμπανα, έθεσε νέα στάνταρ για το distortion. Το group του Jeff Beck, του οποίου ηγέτης είχε προηγηθεί ο Page, αφού ο κιθαρίστας των Yardbirds κυκλοφόρησε τον πρώτο του δίσκο τον ίδιο μήνα. Τον Οκτώβρη η καινούργια μπάντα του Page έκανε την πρώτη της ζωντανή εμφάνιση. Η μπάντα αυτή ήταν οι Led Zeppelin.

Το Νοέμβριο οι Love Sculpture με κιθαρίστα τον Dave Edmunds, έβγαλαν το “*Blues Helping*” που περιείχε μια ανεβαστική και σκληρή εκδοχή του “*Sabre Dance*” του Khachaturian. Το αποκαλούμενο White Album των Beatles, που κυκλοφόρησε τον ίδιο μήνα, περιείχε το “*Helter Skelter*”, ένα από τα πιο βαριά κομμάτια που είχαν κυκλοφορήσει ποτέ από μπάντες μεγάλου βεληνεκούς. Η ροκ όπερα *SF Sorrow* των The Pretty Things, που κυκλοφόρησε το Δεκέμβρη, περιείχε πρωτοχριστιανικά heavy metal τραγούδια όπως το “*Old Man Going*”.

Τον Ιανουάριο του 1969 κυκλοφόρησε το ομότιτλο άλμπουμ των Led Zeppelin και έφτασε στο νούμερο 10 του Billboard album chart.

Τον Ιούλιο, οι Led Zeppelin και ένα δυναμικό τρίο εμπνευσμένο από τους Cream, οι Grand Funk Railroad έπαιξαν στο Atlanta Pop Festival. Τον ίδιο μήνα άλλο ένα τρίο με τις ρίζες του στους Cream ηγούμενο από τον Leslie West, κυκλοφορεί το “Mountain”. Ένα άλμπουμ με βαριά rock-blues κιθάρα και τσιριχτά φωνητικά.

Τον Αύγουστο το group που αυτοαποκαλέστηκε Mountain, έπαιξε μία ολόκληρη ώρα στο Woodstock Festival. Το πρώτο άλμπουμ των Grand Funk “On Time”, κυκλοφόρησε επίσης αυτό το μήνα.

Το φθινόπωρο το άλμπουμ “Led Zeppelin II” έφτασε στο νούμερο 1 και το single του άλμπουμ “Whole Lotta Love” στο νούμερο 4 του Billboard chart. Η metal επανάσταση ήταν σε εξέλιξη. Το κομμάτι που ήταν βασισμένο σε βαριά riffs και περιείχε δανεισμένους στίχους από τα blues και τον Willie Dixon, έφτασε το νούμερο 4 στο Billboard chart.

(Εικόνα 3.2.1 - Ιούνιος 1969 - Οι Led Zeppelin παίζουν στο γαλλικό TV Show “Tous En Scene”)

Οι Led Zeppelin όρισαν κεντρικές πτυχές του ανερχόμενου είδους, με του Page την υψηλά παραμορφωμένη κιθάρα και του Robert Plant τα δραματικά και τσιριχτά φωνητικά.

Οι κυκλοφορίες του 1970 των Black Sabbath (Black Sabbath και Paranoid) και των Deep Purple (In Rock), ήταν εξαιρετικής σημασίας. Οι Black Sabbath είχαν αναπτύξει έναν ιδιαίτερα βαρύ ήχο που εν μέρει οφείλεται σε ένα βιομηχανικό ατύχημα που είχε ο Tony Iommy λίγο πριν δημιουργήσει το συγκρότημα. Διότι δεν μπορούσε να παίξει κανονικά, ο Iommy έπρεπε να κουρδίσει την κιθάρα του χαμηλότερα για να είναι πιο μαλακό το πιάσιμο των χορδών στην ταστιέρα.

Οι Deep Purple είχαν κυμανθεί μεταξύ πολλών στυλ τα πρώτα χρόνια, αλλά το 1969 ο τραγουδιστής Ian Gillan και ο κιθαρίστας Ritchie Blackmore οδήγησαν τη μπάντα στο ανερχόμενο Heavy Metal στυλ. Το 1970 οι Black Sabbath και οι Deep Purple έφτασαν σε πολύ υψηλές θέσεις στα Βρετανικά charts, με το Paranoid και το Black Night αντίστοιχα.

(Εικόνα 3.2.2 - 29 Ιανουαρίου 1973 - Οι Tony Iommy και Ozzy Osbourne των Black Sabbath επί σκηνής)

Την ίδια χρονιά τρεις ακόμα βρετανικές μπάντες κυκλοφόρησαν τα πρώτα τους άλμπουμ σε μια heavy metal ατμόσφαιρα. Οι Uriah Heep με το "Very 'eavy...Very 'umble", οι UFO με το UFO 1 και οι Black Widow με το

“Sacrifice”. Οι Wishbone Ash, παρόλο που δεν χαρακτηρίστηκαν ποτέ ως metal, εισήγαγαν ένα στυλ με ρυθμική και με δύο κιθάρες (rhythm/lead), που στη συνέχεια πολλές metal μπάντες θα υιοθετήσουν.

Οι σίχοι με θέμα τον αποκρυφισμό από τους Black Sabbath, τους Uriah Heep και τους Black Widow αποδείχθηκε ότι ασκούν μεγάλη επιρροή. Οι Led Zeppelin επίσης άρχισαν να ασχολούνται με τέτοια στοιχεία με το τέταρτο άλμπουμ τους που κυκλοφόρησε το 1971. Επίσης το 1971, το συγκρότημα Budgie από την Ουαλία κυκλοφόρησε το πρώτο ομότιτλο άλμπουμ του.

Από την άλλη μεριά του Ατλαντικού στην κορυφή ήταν οι Grand Funk Railroad, “το πιο εμπορικά επιτυχημένο αμερικανικό heavy metal συγκρότημα από το 1970 έως ότου διαλύθηκε το 1976, που είχε βρει τη φόρμουλα της επιτυχίας για το 1970 : συνέχεια on tour”. Άλλες μπάντες που προσδιορίστηκαν με μεταλλικό ήχο από τις ΗΠΑ είναι οι Dust ((πρώτο LP το 1971), Blue Oyster Cult (1972), και Kiss (1974). Στη Γερμανία οι Scorpions έκαναν το ντεμπούτο τους με το “Lonesome Crow” το 1972.

Ο Blackmore που είχε εμφανιστεί ως βιρτουόζος στο “Machine Head” (1972) των Deep Purple, το 1975 έφυγε από την μπάντα με αποτέλεσμα στη συνέχεια να φτιάξει τους Rainbow.

Όλες αυτές οι μπάντες έφτιαξαν κοινό μέσω συνεχόμενων tour και αυξανόμενης ποιότητας συναυλιών. Άλλοι βέβαια λόγω του σκληρού ήχου χαρακτήρισαν αυτά τα συγκροτήματα ως heavy metal και άλλοι ως απλά hard rock.

Το κοντινότερο συγκρότημα στις Blues ρίζες του Heavy Metal, από θέμα ήχου, δίνοντας μεγάλη έμφαση τόσο στη μελωδία όσο και στο ρυθμό είναι οι AC/DC. Οι οποίοι έκαναν το ντεμπούτο τους το 1975 με το “High Voltage”.

Η εισαγωγή του Rolling Stone Encyclopedia του 1983 ξεκινάει : AC/DC, heavy metal μπάντα από την Αυστραλία...” Ο rock ιστορικός Clinton Walker γράφει : “Το να αποκαλέσεις heavy metal μπάντα τους AC/DC τη δεκαετία ’70 ήταν όσο ανακριβές είναι και σήμερα. Είναι μια rock ‘n’ roll μπάντα που έτυχε να είναι βαρύς ο ήχος της ώστε κάποιιοι να μπορούν να τη χαρακτηρίσουν ως metal.

Με τα μέσα της δεκαετίας του '70 η heavy metal αισθητική μπορούσε να στιγματιστεί σαν ένα μυθικό τέρας, στο μουντό μπάσο και τις διπλές κιθάρες των Thin Lizzy, στη σκηνική παρουσία του Alice Cooper, στις μεθυσμένες κιθάρες και χορωδίες των Queen και στις μεσαιωνικές εικόνες των Rainbow.

Οι Judas Priest ήρθαν για να ενισχύσουν αυτή την ποικιλία από το hard rock, με μερικά χρώματα ακόμα στην ηχητική του παλέτα. Για πρώτη φορά λοιπόν το heavy metal έγινε ένα πραγματικό είδος.

3.3 Ένταξη: Τέλη δεκαετίας '70 και δεκαετία '80

Το Punk Rock αναδύθηκε στα μέσα της δεκαετίας του '70 ως μια αντίδραση ενάντια στις σύγχρονες κοινωνικές συνθήκες. Οι πωλήσεις των Heavy Metal δίσκων έπεσαν απότομα στα τέλη της δεκαετίας του '70, λόγω της προώθησης του punk, της disco και του πιο mainstream rock. Με τις μεγάλες εταιρίες να επικεντρώνονται στο punk, πολλές καινούργιες Βρετανικές heavy metal μπάντες εμπνεύστηκαν από τον επιθετικό ήχο του κινήματος. Οι underground heavy metal μπάντες άρχισαν να βγάζουν δίσκους φθηνής και ανεξάρτητης παραγωγής, οι οποίοι απευθύνονταν σε μικρό κοινό. Οι Motorhead που ιδρύθηκαν το 1975 ήταν η πρώτη μπάντα που υπερέβη το punk/metal χάσμα. Με την έκρηξη του punk το 1977 ακολούθησαν κι άλλοι.

Τα Βρετανικά μουσικά έντυπα, όπως το NME και το Sounds άρχισαν να λαμβάνουν γνωστοποιήσεις, και ο αρθογράφος του Sounds Geoff Barton, βάφτισε αυτό το κίνημα "New Wave Of British Heavy Metal". Μπάντες όπως οι Iron Maiden, Saxon και Def Leppard έδωσαν πάλι ενέργεια στο ιδίωμα. Μετά λοιπόν από τους Motorhead και τους Judas Priest, ήρθαν αυτές οι μπάντες για να σκληράνουν τον ήχο, να μειώσουν κι άλλο τα blues στοιχεία και να αυξήσουν κι άλλο τα tempo. Το 1980, το NWOBHM έγινε πιο mainstream δίσκους των Iron Maiden και των Saxon, αλλά και των Motorhead φτάνοντας το βρετανικό Top 10. Αν και λιγότερο εμπορικές, άλλες βρετανικές μπάντες όπως οι Venom και οι Diamond Head είχαν σημαντική επίδραση στην ανάπτυξη του Metal. Το 1981 οι Motorhead έγιναν η πρώτη μπάντα αυτού του νέου είδους, φτάνοντας στην κορυφή των βρετανικών charts με το "No Sleep

'til Hammersmith". Η πρώτη γενιά metal μπαντών λοιπόν άρχισε να βλέπει για τα καλά τα φώτα της δημοσιότητας.

(Εικόνα 3.3.1 – Οι Iron maiden ήταν μία από τις βασικές μπάντες του New Wave Of British Heavy Metal)

Οι Deep Purple διαλύθηκαν σύντομα μετά την αποχώρηση του Blackmore το 1975 και οι Led Zeppelin μετά το θάνατο του ντράμερ τους John Bonham το 1980. Οι Black Sabbath ήταν συχνά επί σκηνής με support group τους Van Halen από το Λος Άντζελες. Ο Eddie Van Halen συστήθηκε σαν ένας από τους κορυφαίους βιρτουόζους κιθαρίστες της metal στην εποχή του. Το σόλο του στο "Eruption", από τον ομώνυμο δίσκο της μπάντας του 1978 θεωρείται ορόσημο. Βιρτουόζος επίσης κατέστη και ο Randy Rhoads αλλά και ο Yngwie Malmsteen, συνδεδεμένοι και οι δύο με αυτό που θα γίνει γνωστό ως νεοκλασικό metal στυλ.

Εμπνευσμένη από την επιτυχία των Van Halen μια metal σκηνή άρχισε να αναπτύσσεται στη Νότια Καλιφόρνια, ειδικά στο Λος Άντζελες, στα τέλη της δεκαετίας του '70. Μπάντες όπως οι Quiet Riot, Ratt, Motley Crue, και W.A.S.P., ήταν επηρεασμένες από το κλασικό heavy metal ήχο απ' τα τέλη του '70 και ενσωμάτωσαν σ' αυτόν και τη θεατρικότητα του glam rock όπως των

Kiss και του Alice Cooper. Οι στίχοι αυτών των συγκροτημάτων έδιναν συχνά έμφαση στον ηδονισμό και την άγρια συμπεριφορά. Το glam metal κίνημα, μαζί με παρόμοιες κινήσεις όπως οι Twisted Sister από τη Νέα Υόρκη, έγινε μια πολύ μεγάλη δύναμη στο χώρο του metal και στο ευρύτερο φάσμα της rock μουσικής.

(Εικόνα 3.3.2 – Twisted Sister)

Στον απόηχο του NWOBHM και στο επίτευγμα των Judas Priest “British Steel” το 1980, το heavy metal γινόταν ολοένα και πιο δημοφιλές στις αρχές της δεκαετίας του '80.

Πολλοί metal καλλιτέχνες επωφελήθηκαν από την προβολή τους στο MTV, που πρωτάρχισε να βγαίνει στον αέρα το 1981. Οι πωλήσεις συχνά ανέβαιναν αν το βίντεο κάποιου συγκροτήματος παιζόταν από το συγκεκριμένο κανάλι.

Ένα από τα καταλυτικά γεγονότα στην αυξανόμενη δημοτικότητα του metal, ήταν το 1983 το φεστιβάλ “Heavy Metal Day” στην Καλιφόρνια, που περιείχε ονόματα όπως : Ozzy Osbourne, Van Halen, Scorpions, Motley Crue, Judas Priest. Μεταξύ 1983 και 1984 το heavy metal πήγε από το 8% όλων των πωλήσεων δίσκων στο 20% σε όλες τις ΗΠΑ.

Μεγάλα επαγγελματικά περιοδικά αφιερωμένα στο είδος κυκλοφόρησαν όπως το Kerrang! το 1981 και το Metal Hammer το 1984, όπως επίσης και μεγάλος αριθμός από έντυπα γραμμένα από οπαδούς του είδους (fanzines). Το 1985 το Billboard δήλωσε : “Το metal διεύρυνε το κοινό του. Η metal μουσική δεν είναι πλέον ο τομέας αποκλειστικά αρσενικών εφήβων. Το metal κοινό μεγάλωσε ηλικιακά (ηλικία πανεπιστημίου), μίκρυνε (προ-εφηβεία) και περιλαμβάνει πια και περισσότερες γυναίκες”.

Στα μέσα της δεκαετίας το '80 το glam metal είχε πολύ δυναμική παρουσία στα charts των ΗΠΑ, στη μουσική τηλεόραση και στις σκηνές των συναυλιών. Καινούργιες μπάντες όπως οι Warrant από το Λος Άντζελες αλλά και group από την ανατολική ακτή όπως οι Poison και οι Cinderella έγιναν ευρέως γνωστά, ενώ οι Motley Crue και οι Ratt παρέμειναν πολύ δημοφιλή.

Γεφυρώνοντας το χάσμα μεταξύ του hard rock και του glam metal, οι Bon Jovi από το New Jersey έκαναν τεράστια επιτυχία με το τρίτο τους άλμπουμ “Slippery When Wet” (1986).

Το 1987 εγκαινιάστηκε μια εκπομπή στο MTV, το Headbanger's Ball, αφιερωμένο αποκλειστικά σε heavy metal videos.

Ωστόσο το metal κοινό είχε αρχίσει να διχάζεται με τόσες διαφορετικές metal σκηνές, ευνοώντας πιο ακραίους ήχους και δυσφημίζοντας τον κλασικό ήχο με χαρακτηρισμούς όπως "lite metal" ή "hair metal".

Μια μπάντα που κατέληξε σε ποικίλα ακροατήρια ήταν οι Guns N' Roses. Σε αντίθεση με τα glam metal χαρακτηριστικά τους έβγαζαν προς τα έξω κάτι πιο ωμό και πιο επικίνδυνο. Με την κυκλοφορία του κορυφαίου σε charts “Appetite for Destruction” (1987), επαναφόρτισαν και κράτησαν σχεδόν μόνοι τους το Sunset Strip Club στο Λος Άντζελες. Την επόμενη χρονιά οι Jane's Addiction, προήλθαν από το ίδιο hard rock club με το μεγάλο ντεμπούτο τους “Nothing's Shocking”. Σε μια αναφορά του το περιοδικό Rolling Stone γράφει : “Οι Jane's Addiction είναι η αληθινή κληρονόμος των Led Zeppelin”. Η μπάντα ήταν η από τους πρώτους που προσδιόρισαν πιο εναλλακτικό ήχο στο metal που θα έρθει στο προσκήνιο την επόμενη δεκαετία.[1] [5]

3.4 Underground metal: 1980, 1990, και 2000

Πολλές υποκατηγορίες του metal αναπτύχθηκαν έξω από το εμπορικό και το mainstream κατά τη δεκαετία του '80. Σ' αυτό τον περίπλοκο κόσμο του underground έχουν γίνει πολλές απόπειρες στο χάρτη κυρίως από τους συντάκτες; Του Allmusic και από τον κριτικό Garry Sharpe - Young. Η εγκυκλοπαίδεια του Garry Sharpe – Young, χωρίζει το underground σε πέντε κατηγορίες : thrash metal, death metal, black metal, power metal, και οι σχετικές υποκατηγορίες του doom και gothic metal.[13]

3.4.1 Thrash Metal

Το Thrash metal αναπτύχθηκε στις αρχές της δεκαετίας του '80 υπό την επιρροή του Hardcore Punk και του New Wave of British Heavy Metal. Κάποια group ή και μεμονωμένα τραγούδια έχουν χαρακτηριστεί κατά καιρούς και speed metal. Το κίνημα ξεκίνησε στις ΗΠΑ με την σκηνή που πηγάζει από τα παράλια του Σαν Φρανσίσκο (Bay Area). Ο ήχος ήταν πολύ πιο επιθετικός και σκληρός από τον ήχο του κλασσικού heavy και glam. Κοφτά και βαριά riff και γρήγορα περάσματα στα σόλο. Στίχοι μερικές φορές μηδενιστικοί με πολύ έντονη πάντα το κοινωνική τοποθέτηση, χρησιμοποιώντας συχνά βρώμικη γλώσσα.

Η υποκατηγορία αυτή έγινε γνωστή από τη “Μεγάλη τετράδα του thrash” όπως τη λένε, που αποτελείται από τους Metallica, Anthrax, Megadeth και Slayer. Τρεις γερμανικές μπάντες έπαιξαν σημαντικό ρόλο στο να έρθει το είδος και στην Ευρώπη, οι Kreator, οι Sodom και οι Destruction. Έβαλαν κι άλλοι βέβαια το χεράκι τους στην εξάπλωση του thrash, μπάντες όπως οι Testament και οι Exodus από το Σαν Φρανσίσκο, οι Overkill από το New Jersey και οι Sepultura από τη Βραζιλία. Αν και το thrash ξεκίνησε σαν underground σκηνή και παρέμεινε έτσι για αρκετό καιρό οι πρωτοπόρες μπάντες άρχισαν σιγά – σιγά να αποκτούν μεγαλύτερο κοινό.[10]

(Εικόνα 3.4.1.1 – Οι Slayer το 1988)

3.4.2 Death Metal

Το thrash σύντομα άρχισε να οδηγεί και σε πιο ακραία παρακλάδια. Σύμφωνα με το MTV, “Οι Slayer ήταν ευθέως υπεύθυνοι για την άνοδο του death metal. Οι Death από τη Φλόριντα και οι Possessed από τα παράλια του Σαν Φρανσίσκο έχουν αναγνωριστεί σαν “γονείς” στο είδος.

Το death χρησιμοποιεί την ταχύτητα και την σκληρότητα του thrash και του Hardcore, τα οποία τα ντύνει με στίχους που μιλούν για βία και θάνατο, πολλές φορές και για σατανισμό. Τα φωνητικά είναι πολύ βραχνά και σκληρά και περιλαμβάνουν κτηνώδη κραυγές (Brutal Vocals). Οι κιθάρες περιέχουν υψηλό βαθμό παραμόρφωσης και τα τύμπανα είναι εξαιρετικά γρήγορα με διπλά χτυπήματα της μπότας. Γνωστός ρυθμός που χρησιμοποιείται στο death είναι τα λεγόμενα “Blast Beats”.

Το death metal, όπως και το thrash, απορρίπτει τη θεατρικότητα προηγούμενων ειδών και το ντύσιμο των group πάνω στη σκηνή είναι το καθημερινό, με εξαίρεση τον Glen Benton των Deicide που έχει φορέσει πανοπλία και στο μέτωπό του είχε σχεδιασμένο έναν ανάποδο σταυρό. Οι Morbid Angel υιοθέτησαν νεοφασιστικό image (αντικομμουνισμός, εθνικισμός, δράση ενάντια στους μετανάστες, κτλ.). Αυτές οι δύο μπάντες μαζί με τους Death και τους Obituary θεωρούνται πρωτοπόροι στο είδος.

Επίσης σημαντικό ρόλο έπαιξε και η δημιουργία της σκηνής του σκανδιναβικού death metal, με μπάντες όπως οι Σουηδοί Entombed και Dismember. Πέρα από αυτό στη Σουηδία αναπτύχθηκε και μια σκηνή μελωδικού death metal με μπάντες όπως οι Dark Tranquillity και οι In Flames.[2]

(Εικόνα 3.4.2.1 – Ο Chuck Schuldiner των Death, ευρέως γνωστός ως ο “πατέρας του death metal”)

3.4.3 Black Metal

Το πρώτο κύμα του black metal αναπτύχθηκε στις αρχές και στα μέσα της δεκαετίας του '80 οδηγούμενο από τους Βρετανούς Venom, τους Δανούς Mercyful Fate, τους Ελβετούς Hellhammer και Celtic Frost και τους Σουηδούς Bathory. Στα τέλη της δεκαετίας του '80 οι Νορβηγοί Mayhem, Burzum και Emperor οδηγούσαν ένα δεύτερο διαφορετικό κύμα. Το black metal ποικίλει σε στυλ και ποιότητα παραγωγής, παρόλα αυτά οι περισσότερες μπάντες δίνουν έμφαση στα σκληρά και γρυλιστά φωνητικά, υψηλά παραμορφωμένες και γρήγορες με κιθάρες και χαμηλής ποιότητας παραγωγή με θόρυβο, hum και παραμόρφωση. Οι σατανιστικοί στίχοι είναι κάτι κοινό στο black metal, αλλά κάποιες μπάντες εμπνέονται από τον αρχαίο παγανισμό και προ – χριστιανικές αξίες. Γενικότερα επικρατεί μια σκοτεινή ατμόσφαιρα.

Από το 1990 οι Mayhem χρησιμοποιούν ένα είδος μαυρόασπρου make up το λεγόμενο “corpsepaint” που αργότερα υιοθέτησαν και άλλα group. Το black metal στη Σκανδιναβία στα τέλη της δεκαετίας του '90 είχε συνδεθεί άμεσα με τη βία με τους Mayhem και τους Burzum να εμπλέκονται σε εμπρησμούς εκκλησιών.

Το 1993 η δολοφονία του Euronymous των Mayhem από τον Varg Vikernes των Burzum έλαβε μεγάλες διαστάσεις στα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

(Εικόνα 3.4.3.1 – Φωτογραφία από τα καμένα ερείπια της εκκλησίας Fantoft Stave στο EP του 1992 των Burzum “Aske”)

Στα μέσα της δεκαετίας του '90 δημιουργήθηκε ένα παρακλάδι του black metal, το συμφωνικό black metal. Αυτή η κίνηση έγινε από μπάντες που προϋπαρχαν και θέλησαν να αλλάξουν το στυλ παιχνιδιού τους σε κάτι πιο ατμοσφαιρικό. Κάποιες από αυτές είναι : Tiamat, Samael, Dimmu Borgir, Cradle of Filth.[3]

(Εικόνα 3.4.3.2 – Ο Blasphemer κι ο Maniac από τους Mayhem επί σκηνής)

3.4.4 Power Metal

Κατά τα τέλη της δεκαετίας του '80 το power metal έκανε την άνοδό του σαν αντίδραση στη σκληρότητα του death και του black metal. Το πρωτότυπο του ήχου καθιερώθηκε από τους Γερμανούς Helloween, που συνδύασαν τα δυναμικά και μελωδικά riffs του heavy metal με την ταχύτητα και την ενέργεια του thrash.

Μπάντες όπως οι Σουηδοί Hammerfall, οι Άγγλοι Dragonforce και οι Iced Earth από τη Φλόριντα έχουν στυλ πιο κοντινό στο NWOBHM. Άλλες μπάντες όπως οι Kamelot, οι Nightwish και οι Rhapsody of Fire, προσεγγίζουν έναν πιο συμφωνικό, βασισμένο στα πλήκτρα ήχο. Υπάρχει βέβαια και η προσέγγιση των Manowar και των Virgin Steel από τη Νέα Υόρκη που έχει καθιερωθεί να αποκαλείται epic metal, περισσότερο λόγω της θεματολογίας των στίχων, που μιλάνε για μεσαιωνικές μάχες, σπαθιά, ιππότες, βασιλιάδες, κτλ.

(Εικόνα 3.4.4.1 – Helloween)

Μεγάλη σχέση με το power metal έχει το progressive metal που στην ουσία έχει υιοθετήσει την πολυπλοκότητα των Rush και των King Crimson. Αυτό το στυλ αναπτύχθηκε στις ΗΠΑ στα μέσα της δεκαετίας του '80 με πρωτεργάτες τους Queensryche τους Fates Warning, και τους Dream Theater.[11]

3.4.5 Doom και Gothic Metal

Με την ανάπτυξή του στα μέσα της δεκαετίας του '80 με συγκροτήματα όπως οι Saint Vitus, οι Obsessed, οι Trouble και οι Candlemass, το doom metal απορρίπτει την ταχύτητα που δίνουν έμφαση όλα τα άλλα στυλ και χαμηλώνει κατά πολύ το tempo. Οι ρίζες του doom είναι αρκετά χρόνια πίσω στους πρώιμους Black Sabbath, μουσικά και στιχουργικά. Το doom δίνει έμφαση στη μελωδία, στα μελαγχολικά tempo και στην πένθιμη ατμόσφαιρα.

(Εικόνα 3.4.5.1 – Οι Σουηδοί Doom metalers Candlemass)

Το 1991 με την κυκλοφορία του “Forest of Equilibrium”, δισκογραφικό ντεμπούτο των Βρετανών Cathedral, δημιουργήθηκε ένα ακόμα κύμα doom metal. Την ίδια περίοδο το doom – death στυλ των βρετανικών μπαντών Paradise Lost, My Dying Bride, Anathema, έβγαλε στο φως το Ευρωπαϊκό gothic metal, αφήνοντας την υπογραφή του με την προσθήκη δύο ατόμων στα φωνητικά από τους Νορβηγούς Theatre of Tragedy και Tristania. Οι Type o Negative μετέφεραν το είδος και στην Αμερική. Επίσης κάποιες μπάντες έκαναν την προσθήκη κλασικών στοιχείων στις συνθέσεις τους, αυτές ήταν : Οι Σουηδοί Therion, οι Φιλανδοί Nightwish, οι Αυστραλοί Virgin Black και οι Ολλανδοί Within Temptation και After Forever.[12]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4:

Ελληνικό Heavy Metal

Εισαγωγή

Η ελληνική σκηνή του heavy metal αποτελεί ένα τμήμα του συνόλου του Ελληνικού ροκ, όπως αυτό εμφανίστηκε και αναπτύχθηκε από τη δεκαετία του '60 έως και σήμερα. Το ελληνικό heavy metal εμφανίστηκε στις αρχές της δεκαετίας του '80, μαζί με την γενικευμένη εισαγωγή της μουσικής αυτής στη χώρα μας. Όπως και στον υπόλοιπο κόσμο, έτσι και στην Ελλάδα γρήγορα απέκτησε τη δική του ταυτότητα και διαχωρίστηκε από την σκηνή του ροκ. Από τότε μέχρι και σήμερα, ακολουθεί τη δική του ανεξάρτητη πορεία. Το κεφάλαιο ελληνική heavy metal σκηνή πρέπει να το αναπτύξουμε παράλληλα με τη θέση του heavy metal στην Ελλάδα και να εστιάσουμε τη προσοχή μας κυρίως στη δεκαετία του '80, την εποχή που αποτέλεσε ορόσημο για την παγκόσμια heavy metal σκηνή.

4.1 Δεκαετία '80

Η δεκαετία του '80 είναι η εποχή της "σοσιαλιστικής" μεταρρύθμισης. Το αποκορύφωμα του μεταπολεμικού ευδαιμονισμού, το οποίο θα διαρκέσει μέχρι τη κατάρρευση του τραπεζικού/χρηματιστηριακού ονείρου στις μέρες μας. Η ελληνική κοινωνία ξεπέρασε το κόμπλεξ της μεταπολίτευσης και της εθνικής απομόνωσης και μπήκε στην τροχιά της Ευρωπαϊκής σύγκλισης με την εισαγωγή στην (τότε) ΕΟΚ. Ο κόσμος δούλεψε αρκετά με απώτερο σκοπό την αποταμίευση. Όχι για να επιβιώσει (δεκαετία του '50), όχι για να αποκτήσει σπίτι στην Αθήνα (δεκαετία '60), όχι για να αποκτήσει τα πρώτα "σπουδαία" καταναλωτικά αγαθά όπως ηλεκτρικές συσκευές, αυτοκίνητα κλπ. (δεκαετία '70), αλλά για να τα αποκτήσει όλα. Εκείνη την εποχή, η εκπαίδευση απέκτησε μια διαφορετική εξέλιξη. Το όνειρο της εισαγωγής σε ένα ανώτερο εκπαιδευτικό ίδρυμα δεν συνεπάγονταν μόνο με την απόκτηση της πολυπόθητης θέσης στο δημόσιο όπως παλιότερα, αλλά την είσοδο και καριέρα σε κάποια από τις πολλές "μοντέρνες" εταιρίες που άρχισαν να κατακλύζουν το σύστημα παραγωγής. Οι νέοι άνθρωποι λοιπόν της εποχής, μπαίνουν σε μια πορεία ξέφρενου κοινωνικού και οικονομικού ανταγωνισμού, για την απόκτηση περισσότερων καταναλωτικών αγαθών και κοινωνικής προβολής.

Λόγω της ελληνικής οικονομίας των προηγούμενων ετών, όλες οι χειρονακτικές δουλειές γίνονταν από τους ίδιους τους Έλληνες, από τους νέους ανθρώπους που δεν κατάφερναν να εισαχθούν σε ανώτερες σχολές. Όσοι τελείωναν το λύκειο χωρίς να έχουν περάσει κάπου, είχαν ελάχιστες εναλλακτικές επιλογές εκπαίδευσης (μια και δεν είχε γίνει ακόμη η επανάσταση των Ιδιωτικών Σχολών και των σπουδών στο εξωτερικό), που τις περισσότερες φορές προσέκρουαν στην άμεση στράτευση. Από την άλλη, ψυχαγωγία, διασκέδαση, χόμπι, ασχολίες, σχεδόν ανύπαρκτα για την εποχή. Από τη μία, το άγχος μιας σκληρής κοινωνικής και οικονομικής ενσωμάτωσης μετά το σχολείο, από την άλλη ανυπαρξία ζωής και επικοινωνίας, μια αναπτυσσόμενη υπερκαταναλωτική κοινωνία χωρίς ιδεολογικό περιεχόμενο, χωρίς ταξικούς και πολιτικούς αγώνες.

Η μόνη εκτόνωση: Γήπεδο, βία, heavy metal. Αποφεύγεται η πρόσθεση του συνδετικού "και" στην παραπάνω τριάδα διότι, τα επιμέρους στοιχεία αυτής της τριάδας μπορεί συχνά να συμπορεύονταν και συν-εκφράζονταν αλλά δεν ήταν πάντα στον ίδιο παρονομαστή. Σ' αυτό το σημείο μάλιστα δημιουργούνται και οι πρώτες μορφές χαρακτηριστικών και διαφορετικών καστών μέσα στην μικρο-κοινωνία του heavy metal. Οι κάστες ή ομάδες, δεν χαρακτηρίζονται μόνο από το μουσικό στυλ που ακολουθούν αλλά κυρίως ως προς το τι εκφράζει γι' αυτούς το heavy metal στη ζωή τους.

Το βασικό κίνητρο που τότε οι άνθρωποι άκουγαν heavy metal ήταν ο αντικομφορμισμός και η απόρριψη των κοινωνικών και οικονομικών δομών που παρουσίαζε το σύστημα μέσα από το σχολείο, την οικογένεια και την εργασία. Η ηχητική βία, ο δυναμισμός της μουσικής, η έντονη αντιθρησκευτική και αντικοινωνική της έκφραση ήταν τα θεμέλια του heavy metal. Ο μυστικισμός των Black Sabbath, ο αντιχριστιανισμός των Venom, η βία των WASP, η μεταφυσική ανησυχία των Iron Maiden και τόσα άλλα παραδείγματα, χάραξαν την ιδεολογική πορεία των πρώτων ακροατών του heavy metal.[14]

Σ' αυτό το σημείο μάλιστα πρέπει να γίνει μια παρένθεση και να ξεκαθαριστεί ότι ο πρώτος κόσμος που άκουσε και αγάπησε το heavy metal, δεν το έκανε αυτό διότι απλά του άρεσε η μουσική αυτή, αλλά κυρίως για τα μηνύματα που αποκρυπτογραφούσε πίσω από τον θόρυβο που έβγαине από τα αυλάκια του βινυλίου, τα περίεργα εξώφυλλα των δίσκων και το περίεργο ντύσιμο των μουσικών στις φωτογραφίες. Αυτή η εξαιρετικής σημασίας

λεπτομέρεια, είναι και ο ακρογωνιαίος λίθος της υπόστασης του heavy metal. Από 'κει και πέρα, ο κάθε νέος άνθρωπος που ξεκίνησε να ακούει heavy metal, το προσέγγισε, το ερμήνευσε και το ενσωμάτωσε στη ζωή του με τον δικό του τρόπο, σε άμεση συνάρτηση με την κοινωνική του θέση αλλά και τις συνθήκες του οικογενειακού του περιβάλλοντος και γενικότερα, του ιδιωτικού του βίου. Όπως και σήμερα, και πάντοτε, υπάρχουν άνθρωποι που μεγαλώνουν μέσα σε αυστηρές, αυταρχικές οικογένειες, σε οικογένειες με χαμηλούς οικονομικούς πόρους και το αντίθετο. Άνθρωποι που έζησαν τα παιδικά και εφηβικά τους χρόνια σε συντηρητικές οικογένειες αγάπησαν το heavy metal πολύ πιο έντονα από άλλους που έζησαν σε πιο χαλαρό περιβάλλον ή (να το πούμε και διαφορετικά) με πιο πολλές ευκαιρίες (αναβολή από το στρατό, προοπτική σπουδών, άμεση επαγγελματική αποκατάσταση κ.ο.κ.).

Για πολλούς “χεβιμεταλάδες”, η μουσική ήταν μια διασκέδαση, ένας τρόπος να περνούν τις ατέλειωτες ώρες μοναξιάς και ανίας. Ήταν όμως και ένας τρόπος επικοινωνίας, δημιουργίας νέων φιλιών και παρεών και μιας γενικότερης κοινωνικής ένταξης. Μη ξεχνάμε πάντα ότι το ψυχολογικό/χαρακτηρολογικό υπόβαθρο του “χεβιμεταλά” είναι η ισχυρή αίσθηση της διαφορετικότητας και απαγκίστρωσης από τον άμεσο κοινωνικό περίγυρο, κάτι που συνεπάγεται με απομόνωση, μοναξιά, άγχος και ανησυχία. Αυτή είναι και η πρώτη μορφή ταξινόμησης των “χεβιμεταλλάδων”, των ανθρώπων αυτών που η μουσική έγινε ο συνδετικός κρίκος με τη ζωή. Το ντύσιμο γι’ αυτούς είναι το μέσο επικοινωνίας με άλλους άγνωστους ομοϊδεάτες. Οι γνωριμίες αυτές ξεκινούσαν από το σχολείο, την περιοχή διαμονής και επεκτείνονταν σε άλλα κεντρικά σημεία συνάντησης (δισκάδικα, συναυλίες).

Σε αυτό το σημείο αρχίζει να αναπτύσσεται το εμπόριο του heavy metal (κυρίως των δίσκων). Μέσα από τις αγγελίες για την αγοραπωλησία δίσκων, τις ανταλλαγές ανάμεσα σε φίλους, το γράψιμο σε κασέτες (δεν υπήρχαν cd - writers τότε), η πρώτη αυτή κατηγορία “χεβιμεταλλάδων” αρχίζει να αποκτάει μια οντότητα, να συσφίγγει τις σχέσεις ανθρώπων από διαφορετικές περιοχές και διαφορετικό τρόπο ζωής.

Από αυτή τη κατηγορία θα ξεπηδήσει και η γενιά των ανεξάρτητων heavy metal επιχειρηματιών της δεκαετίας του '90. Μέσα σ' αυτή τη κατηγορία

ανθρώπων, τα καταναλωτικά προϊόντα του heavy metal απέκτησαν ιδιαίτερη αξία, χρηματική, συναισθηματική, με τα όσα καλά ή κακά ή και τα δύο, συνεπάγονται. Υπήρχαν πολλά ακραία παραδείγματα σ' αυτή τη κατηγορία. Άνθρωποι που έκλεβαν τα ίδια τους τα σπίτια για να αγοράσουν δίσκους. Άνθρωποι που δούλευαν σε δύο δουλειές, άνθρωποι που σκαρφίζονταν χίλια δυο κόλπα για να αποκτήσουν με τον όποιο τρόπο δίσκους, φτάνοντας ακόμη και στη κλοπή. Όλοι αυτοί απομόνωσαν το heavy metal από τις βασικές αντικομφορμιστικές του αξίες. Εξισώθηκαν με την ίδια αντιμαχόμενη κοινωνική κάστα δούλων και έκαναν το heavy metal προϊόν, είδος εξαργυρώσιμο και άμεσα ρευστοποιήσιμο, είδος απόλυτα εναρμονισμένο με τους κανόνες της αγοράς και της ζήτησης.

Από την άλλη όμως, αυτή η κάστα συντέλεσε στην οικονομική ενίσχυση του heavy metal, την ανάπτυξη του εμπορίου, των παγκόσμιων σχέσεων, την αρχειοθέτηση και καταγραφή αυτής της μουσικής μέσα από αναρίθμητα περιοδικά, δισκογραφικές εταιρίες, επιχειρήσεις διανομής και προώθησης και καταστήματα δίσκων. Αν δεν υπήρχε αυτή η κατηγορία, το heavy metal θα είχε σβήσει από τον χάρτη της μουσικής βιομηχανίας. Απ' αυτή τη κατηγορία ξεπήδησαν και τα νέα παρακλάδια του heavy metal, το thrash, το death, το black metal. Και σήμερα, στην απαρχή της αναβίωσης του heavy metal, ξεπηδάει πάλι τι παλιό heavy metal, αυτό που χάθηκε εδώ και πολλά χρόνια από τις θήκες των δισκοπωλείων, αλλά επέζησε μέσα από τις τεράστιες δισκοθήκες αυτών των ανθρώπων που στερήθηκαν πολλά για να μαζεύουν επί χρόνια όλους αυτούς το δίσκους.

4.1 Συσχετισμός με τη βία

Η άλλη κατηγορία “χεβιμεταλλάδων” είναι αυτή που εξέφρασε άμεσα τη βία της αντίδρασης του heavy metal. Εδώ μπαίνουμε πια στο πολυσυζητημένο κεφάλαιο της βίας στο heavy metal. Η βία του heavy metal είχε δύο προεκτάσεις. Τη βία ανάμεσα στο heavy metal και τη βία του heavy metal προς τον έξω κόσμο. Το heavy metal δεν ήταν τίποτε άλλο παρά η βία. Κατακριτέα, δικαιολογημένη ή μη, η βία ήταν το βασικό συστατικό του heavy metal τρόπου ζωής. Εδώ πάλι εντοπίζουμε διάφορους χαρακτήρες βίας όπως αυτή εκφράζεται, απορρέει, εμπνέεται και συμπορεύεται με το heavy metal.

Ξεκινώντας από την οργανωμένη βία των γηπέδων καταλήγουμε στο φαινόμενο του "χούλιγκαν" που ήκμασε στη δεκαετία του '80. Βέβαια, όλοι οι "χεβιμεταλάδες" δεν ήταν χούλιγκαν όπως και όλοι οι χούλιγκαν δεν ήταν "χεβιμεταλάδες". Εξαιτίας όμως ενός μεγάλου ποσοστού "χεβιμεταλάδων" χούλιγκαν, η μουσική γρήγορα ταυτίστηκε με το φαινόμενο αυτό, τόσο στη συνείδηση του "έξω" κόσμου, όσο και ανάμεσα και στο heavy metal. Εδώ το ντύσιμο, αποκτάει τη μορφή της πολεμικής ένδυσης. Τα καρφιά, τα πέτσινα μπουφάν, οι αρβύλες και το μακρύ μαλλί γίνονται η στολή εκστρατείας στους αγώνες κατά της αστυνομίας και κατά της υπόλοιπης κοινωνίας. Η βία των γηπέδων συναντιέται πλέον σε όλες τις συναθροίσεις του heavy metal, από τα ροκ κλαμπ μέχρι τις συναυλίες.

Πέρα όμως από τη βία των γηπέδων, υπήρχε βία και από "χεβιμεταλάδες" που δεν είχαν σχέση με το γήπεδο. Εδώ η βία είναι τυφλή και εκτονώνεται σε δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους χωρίς κανένα κίνητρο και χωρίς κανένα ουσιαστικό λόγο ή αποτέλεσμα. Από καθίσματα κινηματογράφων που φιλοξενούσαν εγχώρια metal group μέχρι στάσεις λεωφορείων και σχολικών εγκαταστάσεων. Η δεύτερη αυτή κατηγορία "χεβιμεταλάδων" διαφέρει από τη πρώτη που περιγράψαμε, σε μια σημαντική λεπτομέρεια. Ενώ η πρώτη κατηγορία προσεγγίζει το heavy metal στη μουσικολογική του φύση (κατανάλωση δίσκων, ανάλυση, ερμηνεία), η δεύτερη ομάδα ζει και νοιώθει το heavy metal ως πολεμικό ύμνο που συνοδεύει την εκτόνωση βίας. Η δεύτερη ομάδα είναι πιο συντηρητική και συγκρατημένη στα ακούσματα της. Δεν ενδιαφέρεται για τα παρακλάδια του heavy metal, δεν αγοράζει δίσκους αλλά κυρίως αξεσουάρ ένδυσης, δεν παρακολουθεί τις μουσικές εξελίξεις του χώρου.

Κάνοντας αυτές τις συγκρίσεις, διαπιστώνουμε την απαρχή της δημιουργίας μιας ταξικής πυραμίδας μέσα στους χώρους του heavy metal. Είναι μια πυραμίδα που στη βάση της συναντούμε τους πολεμιστές του δρόμου, τον κόσμο που βροντοφωνάζει με τις πράξεις του την δύναμη του heavy metal και ανεβαίνοντας σκαλοπάτια υπάρχει ο κόσμος που με την σιωπηλή του παρουσία και ενασχόληση με τη μουσική συντελεί στην ανάπτυξη και διαιώνιση της μουσικής αλλά και της παράλληλα μ' αυτήν αναπτυσσόμενης αγοράς.

Η βία της δεύτερης κατηγορίας του heavy metal συντέλεσε και αυτή το ίδιο θετικά και αρνητικά στην εξέλιξη του, όσο και η πρώτη. Θετικά διότι απέδειξε τη πυγμή του heavy metal και τη δύναμη του να τα βάζει (έστω με τον οποιοδήποτε τρόπο) με το κατεστημένο και συνέσφιξε τις σχέσεις της metal κοινότητας. Η κατηγορία αυτή όμως γρήγορα χάθηκε από το προσκήνιο, βυθισμένη στην κοινωνική απομόνωση αλλά και σε πολλές περιπτώσεις, τους μηχανισμούς καταστολής και απορρόφησης του κράτους και του παραγωγικού μοντέλου (φυλακή, στρατός, δουλειά, οικογένεια). Η εξαφάνιση της δεύτερης αυτής κατηγορίας άφησε ελεύθερο πεδίο ανάπτυξης και ύπαρξης στη πρώτη κατηγορία “χεβιμεταλάδων”. Οι τελευταίοι, έχοντας το κόμπλεξ της μη συμμετοχής τους στη δυναμική παρουσία της πρώτης κατηγορίας και της μακροχρόνιας απομόνωσής τους στα σπίτια τους παρέα με τους δίσκους τους, προσπάθησε να εξωραΐσει την εικόνα του heavy metal προς τον έξω κόσμο. Να αποδείξει ότι οι “χεβιμεταλάδες” είναι στη πραγματικότητα “καλά” παιδιά που ασχολούνται με τα διαβάσματα τους, τη καριέρα τους και η μόνη μικρή τρέλα που έχουν είναι η συλλογή δίσκων που παίζουν περίεργη μουσική. Βρισκόμαστε λοιπόν στο μεταίχμιο του heavy metal, στα τέλη της δεκαετίας του '80, την εποχή που το παραδοσιακό heavy metal αντικαθίσταται από το Αμερικάνικο hard rock (poser), τους πειραματισμούς, τη “πρόοδο” και την τεχνοκρατική “ωρίμανση” των παλιών γκρουπ. Η βία των γηπέδων δίνει τη θέση της στο σπρώξιμο στις ουρές των ταμείων των δισκοπωλείων, για την απόκτηση των νέων δίσκων κάθε βδομάδα στα δισκάδικα.

Κρίθηκε απαραίτητη αυτή η εισαγωγή για να γίνει κατανοητό πως ξεκίνησε και πως εξελίχθηκε το heavy metal, όχι μέσα από νότες και παρτιτούρες αλλά μέσα από τις καρδιές των ανθρώπων, από τότε μέχρι και σήμερα.[15]

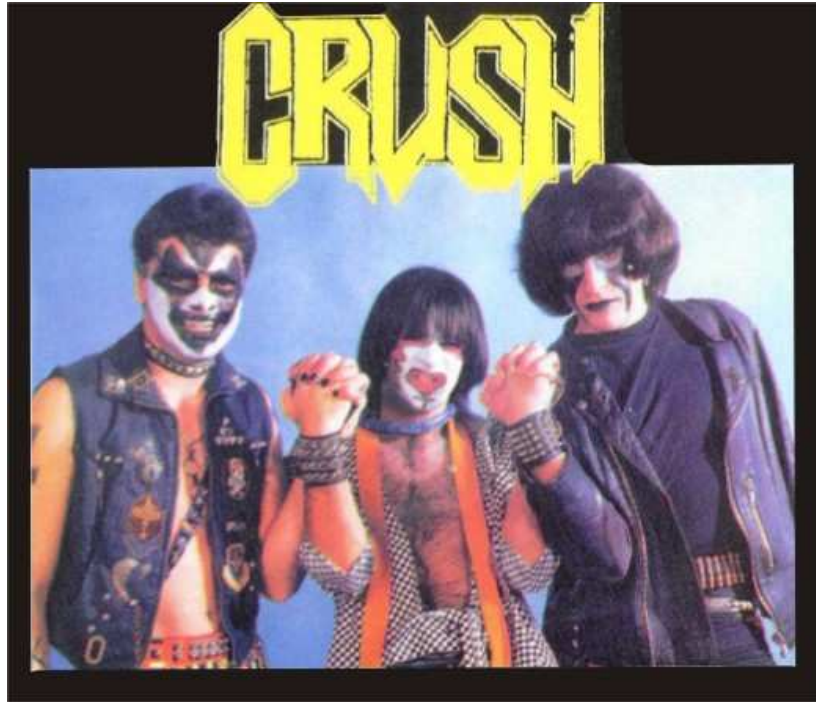
4.2 Η Ελληνική Σκηνή

Μπαίνοντας στο κεφάλαιο που λέγεται Ελληνική σκηνή, πρέπει να εξηγήσουμε τι σημαίνει “σκηνή”.

Η σκηνή είναι ένα σύνολο μουσικών και μουσικών σχημάτων που συλλειτουργεί, συνεργάζεται για ένα κοινό στόχο. Η μουσική σκηνή είναι ένα

πολιτισμικό ρεύμα που ζει και αναπτύσσεται με τις συναυλίες και τις εμφανίσεις στα κλαμπ, που αναπτύσσει και προάγει την άμεση επικοινωνία της μουσικής με τον ακροατή και όχι διαμέσου του έτοιμου βιομηχανοποιημένου προϊόντος (δίσκου). Σε αντίθεση λοιπόν με το τι συμβαίνει σήμερα, ότι δηλαδή πρώτα κυκλοφορεί ο δίσκος και μετά το συγκρότημα βγαίνει στη σκηνή για να προωθήσει τον δίσκο, η σκηνή του ροκ πριν τη δεκαετία του '90 λειτουργούσε αντίθετα. Τα γκρουπ προσέγγιζαν τον κόσμο άμεσα από τις ζωντανές τους εμφανίσεις, ζούσαν από αυτό, και μετά ακολουθούσαν δισκογραφική καριέρα. Σ' αυτό το σημείο πρέπει να αναφερθεί ότι τα δισκογραφικά συμβόλαια κλείνονταν από αντιπροσώπους των εταιριών που τριγυρνούσαν στα κλαμπ και γνώριζαν ζωντανά τα συγκροτήματα, σε αντίθεση με μετέπειτα που το γκρουπ πρώτα ηχογραφούσε demo και το έστελνε στην εταιρία για να το εγκρίνει. Οι ζωντανές εμφανίσεις του παρελθόντος είχαν ουσιαστική σημασία για το heavy metal διότι με αυτό το τρόπο προσέδιδαν μια μοναδική αμεσότητα της μουσικής με τον κόσμο.

Έγινε αυτή η παρένθεση για να εξεταστεί το πλαίσιο μέσα στο οποίο γεννήθηκε και αναπτύχθηκε η Ελληνική σκηνή. Σ' αυτό το σημείο μάλιστα, είναι δύσκολο να εντοπιστεί και ποιο ήταν το πρώτο Ελληνικό heavy metal γκρουπ διότι προκύπτουν ερωτήματα κρίσεως. Πρώτοι ήταν αυτοί που παίζανε σταθερά σε live; Πρώτοι ήταν αυτοί που πρόλαβαν και έβγαλαν δίσκο; Πρώτοι ήταν αυτοί που δημιουργήθηκαν και έκαναν κάποιες πρόβες και δημοσιεύσεις σε περιοδικά; Για παράδειγμα οι Crush. Οι Crush ήταν από τα πρώτα heavy metal γκρουπ που εμφανίστηκαν στην Ελλάδα, το 1983. Ο πρώτος (και μοναδικός) τους δίσκος όμως κυκλοφόρησε το 1993, μετά από δέκα ολόκληρα χρόνια. Οι Heaven & Hell θεωρούνται το πρώτο ελληνικό heavy metal group. Οι Heaven & Hell όμως δεν έβγαλαν ποτέ δίσκο και ούτε ακολούθησαν σειρά συχνών και τακτικών εμφανίσεων.

(Εικόνα 4.3.1 – Οι Crush)

Γενικά στην Ελλάδα, δεν υπήρχαν κλαμπ ή οποιοδήποτε άλλοι οργανωμένοι συναυλιακοί χώροι που να φιλοξενούν εμφανίσεις heavy metal συγκροτημάτων σε συχνή και τακτική βάση. Γίνονταν μόνο κάποιες διάσπαρτες συναυλίες που διοργανώνονταν μεμονωμένα από λίγα συγκροτήματα σε άσχετους χώρους (π.χ. κινηματογράφους) και πολύ σπανιότερα σε κλαμπ. Δεν γίνεται βέβαια να κατηγορηθούν τα συγκροτήματα καθότι δεν υπήρχαν χώροι και διοργανωτές που να επιθυμούν την φιλοξενία heavy metal συγκροτημάτων. Το συμπέρασμα λοιπόν είναι ότι στη πραγματικότητα δεν υπήρχε heavy metal σκηνή με τον τρόπο που ερμηνεύθηκε στην αρχή αυτού του κεφαλαίου.

Υπήρχαν μόνο κάποια μεμονωμένα γκρουπ τα οποία λειτουργούσαν κατά βάση επίσης μεμονωμένα και με κάποιες περιστασιακές συνεργασίες για τη διοργάνωση συναυλιών ή τη μετακίνηση μουσικών για τις ανάγκες προβών και ηχογραφήσεων. Από 'κει και πέρα όμως, δεν υπήρχε τίποτα που να τεκμηριώνει την ύπαρξη μιας οργανωμένης και βιώσιμης σκηνής στα μάτια του κόσμου. Ο κόσμος διάβαζε στα περιοδικά για τη δημιουργία νέων συγκροτημάτων (με τους ίδιους μουσικούς από άλλα σχήματα), έβλεπε φωτογραφίες τους και συνεντεύξεις τους αλλά δεν υπήρχε ούτε ένα demo απ' όλους αυτούς που να κυκλοφορεί έστω χέρι με χέρι και να αποδεικνύει και

χειροπιαστά την δραστηριότητα τους. Ακόμη και οι σποραδικές εμφανίσεις που γίνονταν απευθύνονταν ουσιαστικά σε ένα στενό κύκλο φίλων και λιγότερο συχνά στο ευρύ κοινό. Οι μόνοι που έσπασαν πρώτοι αυτό το κανόνα ήταν οι Rust, με μια πετυχημένη σειρά τακτικών και οργανωμένων εμφανίσεων που ξαφνικά και αυτοί όμως κάπου "κόλλησαν" και χάθηκαν από το προσκήνιο.

Ο κόσμος αγαπούσε τα Ελληνικά συγκροτήματα, είχε τη πρόθεση να τα υποστηρίξει αλλά δεν είχε πρόσβαση στη μουσική τους είτε με τη μορφή συμμετοχής σε ζωντανές εμφανίσεις είτε με την αγορά κάποιου ηχογραφημένου προϊόντος. Στη συνείδηση του κόσμου λοιπόν, η Ελληνική σκηνή είχε μια αόριστη και απόμακρη έννοια. Εκείνη την εποχή λοιπόν, δημιουργούνται τα πρώτα σαθρά θεμέλια του Ελληνικού heavy metal που θα το συνοδεύσουν μέχρι και σήμερα.

Το heavy metal είναι μια μουσική ξενόφερτη στην Ελλάδα, μια χώρα που έχει ισχυρή παράδοση στο ντόπιο ελληνικό τραγούδι. Πόσο ανταγωνιστικό λοιπόν θα μπορούσε να είναι το νεοεισαχθέν heavy metal στο περιβάλλον της ελληνικής δισκογραφικής βιομηχανίας; Πόσο ισχυρά κίνητρα και προοπτικές θα μπορούσε να έχει ένας Έλληνας μουσικός για καριέρα στην Ελλάδα; Και μόνο για αυτό το λόγο, ένας Έλληνας metal μουσικός δεν πρόκειται ποτέ (ούτε τότε, ούτε τώρα, ούτε και στο μέλλον) να γίνει επαγγελματίας. Γιατί επαγγελματίας, είναι ο μουσικός ο οποίος επιβιώνει και αναπτύσσεται οικονομικά και καλλιτεχνικά πρωτίστως, μέσα στη χώρα που ζει. Για τους Έλληνες μουσικούς του metal όμως, δεν υπήρχαν προοπτικές εγχώριας και διεθνούς καριέρας. Όχι γιατί δεν άξιζαν ως μουσικοί αλλά για τον απλούστατο λόγο ότι και στο εξωτερικό υπήρχαν χιλιάδες εξίσου καλοί μουσικοί. Όλοι ελπίζανε και πρόσμεναν το ενδιαφέρον κάποιας δισκογραφικής εταιρίας, το πολυπόθητο δισκογραφικό συμβόλαιο που θα άνοιγε μονομιάς τις πόρτες μιας επιτυχημένης καριέρας στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Αυτή η νοοτροπία αποστέρησε από την Ελληνική σκηνή τις θεμελιώδεις αρχές του DIY (Do It Yourself) και του underground. Και μια σκηνή που δεν έχει ανεπτυγμένο το πνεύμα του underground, δεν έχει θεμέλια να στηριχθεί. Το άγγιγμα της δισκογραφικής ράβδου βέβαια ήρθε κάποια στιγμή, μόνο που κάθε άλλο παρά μαγικό ήταν. Ακόμη και αυτοί οι ελάχιστοι πρώτοι δίσκοι που κυκλοφόρησαν στα μέσα της δεκαετίας του '80,

περισσότερο κατάρα ήταν για τους μουσικούς και τη σκηνή παρά μια καλή αρχή.

Πράγματι, κάποιες δισκογραφικές εταιρίες (παραρτήματα πολυεθνικών) προσέγγισαν το ελληνικό heavy metal και υλοποίησαν το όνειρο ενός δισκογραφικού συμβολαίου. Βγάλανε ένα - δυο δίσκους σε δύο - τρία συγκροτήματα και μετά τους παρατήσανε. Όχι διότι αυτοί οι δίσκοι δεν πουλήσανε (το αντίθετο μάλιστα). Όχι γιατί αυτοί οι δίσκοι δεν ήταν καλές παραγωγές (και πάλι το αντίθετο). Αλλά διότι αυτές οι εταιρίες χρησιμοποίησαν την υπόθεση "ελληνικό heavy metal" για οικονομικό τους όφελος.

Τα παραρτήματα πολυεθνικών εταιριών της εποχής πήρανε σημαντικές επιχορηγήσεις από τις μητρικές εταιρίες του εξωτερικού, για να αναπτύξουν το ελληνικό heavy metal. Οι ντόπιοι αντιπρόσωποι, ακριβώς επειδή δεν είχαν ποτέ σχέση με το είδος και ποτέ δεν πίστευαν σ' αυτό και στην ελληνική σκηνή, έκαναν κάποιες πρόχειρες παραγωγές, κόστους κατώτερου των επιχορηγημένων κονδυλίων. [8]

4.3 Λόγοι που δεν πρωταγωνίστησε το ελληνικό Heavy Metal στο παγκόσμιο στερέωμα

Εκείνη την εποχή (τέλη του '80), η Ελληνική σκηνή άρχισε να παρακμάζει. Τα περισσότερα συγκροτήματα διαλύθηκαν ή εισήλθαν σε περίοδο μακροχρόνιας χειμερίας νάρκης. Απογοητευμένοι και πληγωμένοι οι περισσότεροι μουσικοί αποσύρθηκαν ή κατέληξαν σε άλλες άσχετες με το ιδίωμα δουλειές. Αυτοί που παρέμειναν εναρμονίστηκαν απόλυτα με τις ξενόφερτες τάσεις, ασχολήθηκαν με το rosee και δεν κατάφεραν κι αυτοί να ξεφύγουν από την Ελληνική πραγματικότητα. Και ακόμα χειρότερα, ο ίδιος ο κόσμος άρχισε πια να αδιαφορεί για την ελληνική σκηνή.

Όπως έχει προαναφερθεί, τα ελληνικά συγκροτήματα της εποχής του '80, έστω και αυτή η πρωτόγονη σκηνή εκείνης της εποχής, είχε να αντιμετωπίσει πολλά προβλήματα. Χώροι για να φιλοξενήσουν συγκροτήματα σε τακτική βάση, δεν υπήρχαν. Γίνονταν συναυλίες σε κινηματογράφους, ο κόσμος έσπαγε τα καθίσματα και μετά οι αιθουσάρχες δεν δέχονταν ξανά συνεργασία με συγκροτήματα. Στούντιο ηχογράφησης συνήθως δεν δέχονταν

heavy metal συγκροτήματα. Ηχολήπτες που να μπορούν κάπως να αντιληφθούν το heavy metal δεν υπήρχαν.

Οι εισαγωγές δίσκων στην Ελλάδα ήταν επίσης περιορισμένες. Ο Έλληνας μουσικός είχε πρόσβαση σ ' αυτά τα λίγα, κλασσικά μεν αλλά συνηθισμένα δε νούμερα της metal δισκογραφίας που έφερναν τα δισκάδικα από τις ντόπιες εταιρίες εισαγωγής. Υπήρχαν μουσικοί που στα δέκα χρόνια ενασχόλησης τους με το heavy metal δεν είχαν σημαντικό αριθμό δίσκων στη συλλογή τους. Ούτε ήταν και εύκολο να φέρουν μόνοι τους δίσκους από το εξωτερικό. Η πρόσβαση αυτή σε μια περιορισμένη γκάμα ρεπερτορίου συντέλεσε ώστε οι περισσότεροι μουσικοί να έχουν πολύ περιορισμένα ακούσματα και ανάλογα, να αναπτύσσουν τη μουσική τους στα στενά πλαίσια του τετριμμένου. Για άλλη μια φορά, η έλλειψη του underground και του συνεπαγόμενου μ ' αυτό, τρόπου διακίνησης μουσικής απ' όλα τα μήκη και πλάτη του πλανήτη, περιόρισε τα περισσότερα ελληνικά συγκροτήματα σε μια γκάμα ακουσμάτων των "πολύ γνωστών" γκρουπ της εποχής. Αυτό επίσης που οι περισσότεροι μουσικοί δεν μπορούσαν να κατανοήσουν ήταν ότι το heavy metal είχε αποκτήσει παγκοσμίως ανεξάρτητη ταυτότητα και ότι είχε αποκολληθεί από τα πλαίσια του hard rock. [7]

Τα ελληνικά συγκροτήματα εκείνης της εποχής ήταν απομονωμένα από τις παγκόσμιες εξελίξεις στο heavy metal. Μέσα στην απομόνωση και την διστακτικότητα τους, το μόνο που μπορούσαν να κάνουν ήταν να μιμηθούν μέσα στον μικρόκοσμο της ελληνικής πραγματικότητας.

Αυτοί που δεν άφησαν το Ελληνικό heavy metal να αναπτυχθεί ήταν τα οργανωμένα δισκογραφικά συμφέροντα. Οι εταιρίες αυτές που είχαν κάθε λόγο να διαιωνίζουν την εισαγόμενη πραγματικότητα εις βάρος της εγχώριας. Για μια επιχείρηση, είναι πολύ πιο εύκολο, γρήγορο και επικερδές να αγοράσει ένα αριθμό δίσκων από το εξωτερικό παρά με το ίδιο κεφάλαιο να χρηματοδοτήσει μια εγχώρια παραγωγή, να βρει το κατάλληλο group, να το προωθήσει, να του βγάλει και δεύτερο, και τρίτο δίσκο. Όχι βέβαια πως και οι Έλληνες καλλιτέχνες δεν φταίξανε. Ευθύνες μπορούν να δοθούν στον Έλληνα μουσικό του heavy metal για έλλειψη επαγγελματισμού όταν το μοναδικό του όπλο ήταν μια μεταχειρισμένη κιθάρα ή μια ντραμς που αγόρασε με τα χρήματα που είχε μαζέψει για το Στρατό (αληθινό παράδειγμα).

Αυτό που υπήρχε στην Ελλάδα ήταν κάτι το οποίο έμοιαζε με σκηνή αλλά στην πραγματικότητα δεν ήταν. Υπήρχαν μόνο οι μεμονωμένες προσπάθειες κάποιων μουσικών και συγκροτημάτων που πάλεψαν ηρωικά, αλλά εξαφανίστηκαν. Μπορεί αυτό το συμπέρασμα να ακούγεται σκληρό για όλους αυτούς τους ανθρώπους που κάποτε αφιέρωσαν τα καλύτερα χρόνια της ζωής τους για αυτό που λέγεται heavy metal, αυτό όμως που πρέπει να κατανοήσουμε είναι ότι αυτό που προέχει πάνω απ' όλα, είναι η αυθεντικότητα, η ταυτότητα, η αίσθηση του χώρου και του χρόνου και όχι ο μιμητισμός, η απόρριψη της πραγματικότητας που ζούμε και η προοπτική μόνο του να ξεφύγουμε από αυτή την πραγματικότητα.

Η ελληνική σκηνή γύρισε τη πλάτη της στην Ελλάδα. Η Ελλάδα με τη σειρά της, γύρισε τη πλάτη της στην Ελληνική σκηνή. Παρακάτω θα γίνει ανάλυση που αφορά τη δράση των ελληνικών συγκροτημάτων διαχωρισμένα σε σχέση με το ύφος παιξίματος.

4.4 Κλασσικό Heavy Metal

Ένα γκρουπ το οποίο πάλεψε και άντεξε στο πέρασμα του χρόνου, είναι οι Mystery του Αγγέλου Περλεπέ. Το γκρουπ απέκτησε αυτό το όνομα προς τα τέλη της δεκαετίας του '80 και ήταν η τελική μορφή των συνθετικών αναζητήσεων του Αγγέλου Περλεπέ από το 1979 έως το 1986, μέσα από διάφορα μουσικά σχήματα (Stigma, Tilt). Η παρουσία των Mystery ήταν πολύ σημαντική για το Ελληνικό heavy metal διότι εισήγαγαν νέες συνθετικές αντιλήψεις και ηχητικές συχνότητες που αγγίζουν τα επίπεδα σημαντικών ονομάτων της κιθάρας από το εξωτερικό. Αυτό βέβαια ήταν και το έναυσμα μιας σκληρής σάτιρας εκ μέρους του τύπου με επίκεντρο τις επιρροές από Blackmore και Malmsteen. Το 1991 κυκλοφόρησε το πρώτο ομώνυμο άλμπουμ από την ελληνική, Wipe Out records η οποία όμως δεν είχε σχέση με το metal με αποτέλεσμα ο δίσκος να θαφτεί. Για ένα μεγάλο διάστημα, το πρώτο αυτό άλμπουμ θεωρούνταν ιδιαίτερα δυσεύρετο στους κύκλους των metal συλλεκτών ανά τον κόσμο, μέχρι την επανέκδοση του άλμπουμ σε cd μέσω του περιοδικού Iron. Το 1995 ολοκληρώθηκε και το δεύτερο άλμπουμ του συγκροτήματος, η κυκλοφορία του οποίου ανατέθηκε σε κάποιον ιδιώτη ο

οποίος όμως, μετά από κωλυσιεργία χρόνων στο τέλος εξαφανίστηκε και το γκρουπ έμεινε ασήριχτο. Το καλοκαίρι του 1999 τελικά εκδόθηκε το "Tales".

(Εικόνα 4.5.1 – Το εξώφυλλο του πρώτου δίσκου των Mystery του Άγγελου Περλεπέ)

Οι Vice Human είναι ίσως το πρώτο heavy metal group στην Ελλάδα (λέμε "Ίσως" γιατί είχαν προηγηθεί οι Heaven & Hell οι οποίοι όμως έπαιζαν μόνο διασκευές των Black Sabbath). Ο πρώτος τους δίσκος θεωρείται η πρώτη ελληνική metal κυκλοφορία που κυκλοφόρησε το 1984. Με επιρροές κυρίως από το hard rock και τους Black Sabbath. Οι Vice Human είχαν μια πλούσια δράση σχεδόν μέχρι το τέλος της δεκαετίας του '80. Ο δεύτερος δίσκος τους, "Metal Attack" του 1986 δεν απέσπασε και τις καλύτερες κριτικές από τον Ελληνικό Τύπο.

(Εικόνα 4.5.2 – Οι Vice Human σε μία από τις Live εμφανίσεις)

4.5 Thrash Metal

Το thrash metal ποτέ δεν ανέλαβε κάποιο ηγετικό ρόλο στην εξέλιξη του Ελληνικού metal. Πέρα από την θεμελιώδη προσφορά των Flames, πολύ λίγα γκρουπ ακολούθησαν το thrash metal και μάλιστα σε μια περίοδο που το ιδίωμα είχε πλέον αρχίσει να αποσύρεται από τα φώτα της δημοσιότητας. Ενώ υπήρχε πολύ μεγάλη ανταπόκριση από το κόσμο, κυρίως γύρω στο 1987 και οι περισσότεροι “μεταλάδες” είχαν στραφεί στο thrash, για ένα περίεργο λόγο, τα συγκροτήματα απέφευγαν να ακολουθήσουν τη πορεία του. Ο λόγος είναι σχετικά απλός. Οι μουσικοί που έπαιζαν ήδη σε κάποια “καθιερωμένα” γκρουπ της εποχής και ήταν κάποιας ηλικίας άνω των 22-23 χρονών, ήταν αρκετά δύσκολο να εισαχθούν στο πνεύμα της νέας αυτής τάσης. Οι “μεταλάδες” της μάζας” που τότε ήταν σε αρκετά νεανική ηλικία, δεν είχαν πάλι τα μουσικά φόντα και την εμπειρία να παίξουν έτσι. Βέβαια, κανείς δεν τολμούσε να παρακάμψει λίγο τα “καθιερωμένα” του metal και να δοκιμάσει της δυνάμεις του σε ακραίες εκφράσεις. Όλοι προτιμούσαν την πεπατημένη, την ασφαλή οδό του κλασικού heavy metal. Ο βασικότερος λόγος βέβαια της πνευματικής καθυστέρησης του thrash στην Ελλάδα δεν ήταν άλλος παρά ο Χαρίλαος Πρασούλας, αρχισυντάκτης για μια περίοδο στο περιοδικό “Heavy Metal”. Μέσα από τα πύρινα άρθρα του περί “καθαρότητας” του metal και τις ανεξήγητες εξισώσεις του περί της χημικής συνθέσεως του thrash metal, λίγο πολύ έβγαλε όσους έπαιζαν και άκουγαν thrash ότι ήταν “πάνκηδες” με μακριά μαλλιά. Την κρίσιμη εκείνη περίοδο λοιπόν, όπου το thrash μεσουρανούσε στην Ευρώπη και Αμερική, η ελληνική metal κοινότητα έκανε ένα τεράστιο πισωγύρισμα το οποίο μέχρι και σήμερα το πληρώνουμε. Το ελληνικό metal έχασε μια τεράστια ευκαιρία να αξιοποιήσει το δυναμικό του και να το στρέψει σε μια κατεύθυνση ολοταχώς προς τις διεθνείς εξελίξεις. Η Ελλάδα λοιπόν έμεινε με τα ίδια αυτά γκρουπ που έπαιζαν ακόμη διασκευές από Motorhead, Accept και Deep Purple στα encore των συναυλιών τους.

Αξιόλογα δείγματα ελληνικού thrash metal ουσιαστικά δεν υπάρχουν. Αξιομνημόνευτα είναι μερικά συγκροτήματα, όχι τόσο για τη μουσική ή της προοπτικές που μπορεί να είχαν αλλά κυρίως γιατί δεν κατέβασαν το κεφάλι.

Ένα πολύ ενδιαφέρον γκρουπ που ξεπήδησε μαζί με της πρώτες ζωντανές εμφανίσεις των Flames ήταν οι Ripper. Το σχήμα αυτό έτυχε

μάλιστα να φιλοξενηθεί σε κάποιες συναυλίες των πρώτων και να ακουστεί, μια και demo δεν υπήρχε.

Οι Death Courier από τη Πάτρα είχαν μια αντίθετη γνώμη πάνω στα πράγματα. Επηρεασμένοι κυρίως από το Αμερικάνικο bay area, κινήθηκαν αρκετά στο χώρο του underground κυρίως λόγω της βοήθειας του Ανδρέα Βενέρη, εκδότη του γνωστού τότε fanzine "Merciless Death". Ο τελευταίος μάλιστα, για μερικά χρόνια στην αρχή δεν κυκλοφορούσε το περιοδικό του στην Ελλάδα από φόβο μην του κλέψει άρθρα το Metal Hammer. Αργότερα όμως ξεπέρασε αυτό το φόβο και έγινε μάλιστα και συντάκτης στο εν λόγω περιοδικό. Οι Death Courier κυκλοφόρησαν ένα ντέμο, ένα εφτάϊντσο και ένα άλμπουμ.

(Εικόνα 4.6.1 – Οι Flames μαζί με κάποια εξώφυλλα δίσκων τους)

Από την Θεσσαλονίκη είναι οι Acetic Voice. Ηχογράφησαν τρεις κασέτες με αρκετά κακό ήχο αλλά δεν προχώρησαν παραπέρα. Οι Despise ήταν το προσωπικό σχήμα του Μάκη "Hideous", ενός τύπου αρκετά αφοσιωμένου στο σκληρό αποκρυφιστικό thrash. Η μοναδική εμφάνιση τους

ήταν η συμμετοχή τους με ένα κομμάτι στη περιβόητη συλλογή Greece Attacks.

Οι Danger Cross ήταν κάτι αντίστοιχο των Αμερικάνων Death Angel, ένα thrash metal group εφήβων. Έβγαλαν ένα ντέμο.

Αρκετά ενδιαφέρον γκρουπ ήταν οι Vomit. Σε αντίθεση με άλλα γκρουπ που κινήθηκαν κυρίως στο χώρο του Ευρωπαϊκού thrash, οι Vomit ήταν φανατικοί οπαδοί των Voivod και αυτό δεν έχαναν καμία ευκαιρία να το κρύψουν, από την απόπειρα industrial thrash μέχρι το πλήρως βιομηχανοποιημένο λογότυπο τους. Οι Vomit πάντως έβγαζαν ένα καταπληκτικό fanzine, το Thrash Metal. Οι Vomit ήταν ένα αρκετά ενεργό συγκρότημα κυρίως μέσω του ταχυδρομείου αφού αλληλογραφούσαν με όλα τα μήκη και πλάτη. Κυκλοφόρησαν δύο ντέμο ενώ κάποιο μέλος τους στο τέλος κατέληξε στην πρώτη θρυλική σύνθεση των Varathron.

4.6 Hard Rock (Poser)

Το ρεύμα του Poser γνώρισε μεγάλη άνθιση στην Ελλάδα κυρίως προς τα τέλη της δεκαετίας του '80 όπως άλλωστε και σ' όλο τον κόσμο. Ακόμη και αρκετά παραδοσιακά heavy σχήματα προσάρμοσαν τον ήχο και τα look τους. Η ανάπτυξη και οι προοπτικές αυτού του ιδιώματος σε μια χώρα όπως η Ελλάδα ήταν και είναι μέχρι σήμερα πέρα για πέρα ουτοπική. Το poser ήταν μια καθαρά Αμερικάνικη υπόθεση, κομμένη και ραμμένη στα μέτρα της κολοσιαιάς αμερικάνικης μουσικής βιομηχανίας. Οι Έλληνες μουσικοί σ' αυτή τη περίπτωση, απλά μιμήθηκαν. Ξεχάσανε μάλιστα ότι η υπόθεση glam metal απαιτούσε μεγάλους οικονομικούς πόρους για ακριβές ηχογραφήσεις και promotion, πράγματα που στην Ελλάδα εκείνης της εποχής ήταν ασύλληπτα.

(Εικόνα 4.7.1 – Οι Raw Silk, ίσως το πιο αναγνωρισμένο ελληνικό poser group)

Στην πραγματικότητα τα ελληνικά σχήματα αυτού του χώρου ουδέποτε ενδιαφέρθηκαν για την ελληνική αγορά. Αν και το roseg ήταν μια καθαρά εμπορική/ραδιοφωνική μουσική, τα Ελληνικά group δεν γνώρισαν την παραμικρή εμπορική επιτυχία. Αξιέπαινες είναι κάποιες προσπάθειες ονομάτων όπως Divorce, Raw Silk, Sub Rasa, Trade Mark, Beauty And The Beast και διάφορα άλλα. Τα πρόβλημα με αυτά τα group όπως προαναφέρθηκε ήταν ότι δεν είχαν ποτέ μια σοβαρή δισκογραφική υποστήριξη, παράγοντας υψίστης σημασίας για group τα οποία ήθελαν να κινηθούν σ' αυτό τα συγκεκριμένο χώρο. Οι παραγωγές των δίσκων που κυκλοφορούσαν ήταν φτωχές και το χειρότερο, οι δισκογραφικές αυτές κυκλοφορίες έπεσαν μαζεμένες στη περίοδο 1990-1993, εποχή που μεσουρανούσε το death metal.

4.7 Metal απ' το βορρά

Η Θεσσαλονίκη έχει να επιδείξει μια μικρή αλλά αρκετά δεμένη σκηνή. Πρώτο δείγμα δουλειάς από τη βόρεια Ελλάδα έρχεται με το "Northcomin'", το πρώτο άλμπουμ των Northwind που κυκλοφόρησε το 1982. Το γκρουπ κινήθηκε από την αρχή στα πλαίσια του hard rock με κύριες επιρροές τους Deep Purple και άλλα γκρουπ των 70's. Το 1987 κυκλοφόρησαν το δεύτερο άλμπουμ τους με τίτλο Mythology με θεματολογία επηρεασμένη από την Αρχαία Ελλάδα. Επαγγελματικός ήχος, έξυπνες μελετημένες συνθέσεις, αναζήτηση ενός προσωπικού στίγματος μέσα από την Ελληνική κουλτούρα είναι η γενική εικόνα των Northwind η οποία όμως λεκιάστηκε και στις δύο δισκογραφικές τους προσπάθειες από τη κάκιστη παραγωγή.

Το ίδιο πρόβλημα αντιμετώπισαν και οι Vavel στο ομώνυμο άλμπουμ τους που κυκλοφόρησε επίσης το 1987. Κάποιοι ξένοι μελετητές τους προσομοίασαν με τους Ιταλούς Adramelch αν και οι Vavel είχαν ένα πιο προσωπικό ήχο ο οποίος έγινε ακόμη πιο παράδοξος μέσα στο ηχητικό χάος της πρώτης τους ηχογράφησης. Το 1989 ηχογράφησαν ένα δεύτερο άλμπουμ στο οποίο όμως στράφηκαν σε πιο εμπορικές, αμερικάνικου τύπου, φόρμες με αποτέλεσμα καμία εταιρία να μην δείξει ενδιαφέρον και να παραμείνει στο αρχείο.

Οι Sarissa δραστηριοποιούνται από το 1985 με κύριες επιρροές από το χώρο του hard rock. Το 1988 κυκλοφόρησαν το πρώτο τους demo το οποίο και προώθησαν μόνοι τους στην Ελλάδα και στο εξωτερικό εισπράττοντας αρκετά συγχαρητήρια από Ελληνικά και ξένα περιοδικά. Το 1994 κυκλοφόρησαν το πρώτο τους ομώνυμο άλμπουμ σε ανεξάρτητη παραγωγή και διάθεση, το οποίο πέτυχε ένα καλό αριθμό πωλήσεων.

Οι Deceptor μέσα στη βραχύβια πορεία τους μας άφησαν μόνο ένα demo, το οποίο ίσως να είναι και η καλύτερη δουλειά που μας έχει έρθει μέχρι σήμερα από τη Θεσσαλονίκη και μια από τις πιο αξιόλογες για την ελληνική δισκογραφία.[6]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5:

Παραγωγή Ντοκιμαντέρ (Metal From Hellas)

5.1 Pre – Production

Pre-production είναι το στάδιο στο οποίο γίνεται η αρχική οργάνωση του ντοκιμαντέρ. Επιλέξαμε από ποια συγκροτήματα θα πάρουμε συνεντεύξεις, ετοιμάσαμε ερωτηματολόγια και μαζέψαμε τον κατάλληλο εξοπλισμό.

5.1.1 Εύρεση Συγκροτημάτων

Αρχικά φτιάξαμε μια λίστα ελληνικών συγκροτημάτων, που βάση της κρίσης μας θεωρήσαμε ότι είναι απαραίτητο να τους πάρουμε συνέντευξη λόγω της μακροχρόνιας εμπειρίας τους στο χώρο. Η λίστα ήταν αρκετά μεγάλη, αλλά θα κάλυπτε με το παραπάνω τις ανάγκες του ντοκιμαντέρ. Δυστυχώς δεν μπορέσαμε να τους προσεγγίσουμε όλους. Παρόλα αυτά το γεγονός ότι πήραμε συνεντεύξεις από αρκετά ‘τρανταχτά’ ονόματα από τη δεκαετία του ’80, καθώς και το δημιουργό ίσως του πρώτου heavy metal συγκροτήματος στην Ελλάδα, μας έκανε να συνεχίσουμε και να πιστέψουμε στην δυνατότητα ολοκλήρωσης του ντοκιμαντέρ.

Το ντοκιμαντέρ όμως δεν αφορά απλά τα ελληνικά συγκροτήματα και το πώς κινήθηκαν στο χώρο, αλλά και την όλη κουλτούρα, τάσεις και ιδιαίτερο τρόπο ζωής που συνοδεύει το ιδίωμα που ονομάζεται heavy metal. Κρίθηκε επίσης απαραίτητο να λάβουμε και κάποιες πληροφορίες και εμπειρίες από άτομα που έζησαν με το δικό τους τρόπο αυτή τη μουσική. Άτομα που έχουν ασχοληθεί με το ραδιόφωνο ή την τηλεόραση, που έγραφαν σε κάποιο περιοδικό, που έχουν καταστήματα δίσκων ή δισκογραφικές εταιρίες, studio ηχογραφήσεων και άτομα που απλά αγάπησαν το heavy metal μόνο μέσα από τα ακούσματά τους.

Όλους τους παραπάνω δεν τους συναντήσαμε μόνο στην Αθήνα, αλλά χρειάστηκε να ταξιδέψουμε και σε άλλα μέρη της Ελλάδας όπως Θεσσαλονίκη, Κοζάνη, Γρεβενά.

5.1.2 Ερωτηματολόγιο

Συντάξαμε ένα βασικό ερωτηματολόγιο το οποίο και προσαρμόζαμε κάθε φορά, ανάλογα με το άτομο ή συγκρότημα που παίρναμε συνέντευξη. Οι κατηγορίες που καλύψαμε ήταν οι εξής :

- Γέννηση του heavy metal στην Ελλάδα
- Περιθωριοποίηση και αποξένωση metal οπαδών κυρίως τη δεκαετία του '80.
- Συσχετισμός του heavy metal με γηπεδικό οπαδισμό και χουλιγκανισμό.
- Ατυχή περιστατικά (Φασαρίες, καταστροφές)
- Νυχτερινά μαγαζιά και τόποι συνάντησης
- Δισκοπωλεία
- Tape Trading (Ανταλλαγή κασετών μεταξύ οπαδών)
- Έντυπα ευρείας κυκλοφορίας
- Ανεξάρτητος τύπος – Fanzines
- Συναυλίες
- Δημιουργία ελληνικής σκηνής
- Το heavy metal στην επαρχία
- Παρακμή στα τέλη της δεκαετίας του '80
- Δρώμενα της δεκαετίας του '90 – Underground movement
- Επιστροφή στις ρίζες – 00's
- Internet και ο ρόλος του
- Στοιχεία που εμποδίζουν το ελληνικό heavy metal να πρωταγωνιστήσει στο παγκόσμιο στερέωμα
- Τι σημαίνει υποκειμενικά heavy metal

5.2 Εξοπλισμός

Τα μηχανήματα τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγή του ντοκιμαντέρ, όπως κάμερες, μικρόφωνα κ.λ.π. περιγράφονται παρακάτω.

5.2.1 Κάμερες

Αφού μιλάμε για οπτικοαουστικό υλικό οι πηγές πρέπει να είναι όσο καλύτερες γίνεται. Οι πρώτες δυσκολίες παρουσιάστηκαν ξεκινώντας από τις κάμερες. Δεν ήταν εφικτό να χρησιμοποιήσουμε τις κάμερες του ΤΕΙ, οι οποίες θα μας έδιναν ένα αρκετά ποιοτικό αποτέλεσμα, διότι τα γυρίσματα έλαβαν μέρος εκτός Κρήτης. Από την άλλη δεν ήταν οικονομικά εφικτό να αγοράσουμε ή να νοικιάσουμε για μεγάλο χρονικό διάστημα υψηλής ποιότητας (ακριβές) κάμερες.

Αναγκαστήκαμε λοιπόν να χρησιμοποιήσουμε handy cam εγγραφής σε σκληρό δίσκο. Παρόλο που ήταν ρυθμισμένες να βιντεοσκοπούν σε high quality, το αποτέλεσμα ήταν και πάλι μέτριο. Ίσως να ήταν σωστότερο να επιλέξουμε DV κάμερες, αλλά ο λόγος που δεν το κάναμε ήταν γιατί δεν είχε κανείς από τους γνωστούς μας.

Χρησιμοποιήσαμε δύο κάμερες για ποικιλία πλάνων. Η μία ήταν σταθερή και η άλλη κινούμενη. Αυτές οι δύο κάμερες ήταν η JVC Everio GZ - MG330 και η Sony Handycam DCR - SR45, τις οποίες βλέπουμε παρακάτω συνοδευμένες από τα χαρακτηριστικά τους.

(Εικόνα 5.2.1.1 – Η Everio GZ - MG330 της JVC)

JVC Everio GZ-MG330

- 1/6" CCD
- 30GB internal hard-drive
- 37.5 hours in low-quality mode, 7 hours in highest quality
- micro-SD card slot
- Konica - Minolta lens with 35x optical zoom
- Image stabilization
- Gigabrid Engine
- USB output
- MPEG-2-PS format
- Weight: 0.71lbs
- Dimensions: Approx. 2-3/16" x 2-11/16" x 4-11/16" (54mm x 68mm x 119mm)

(Εικόνα 5.2.1. – Η Sony Handycam DCR - SR45)

Sony Handycam DCR-SR45

- Camcorder
- widescreen
- 680 Kpix
- optical zoom: 40 x
- HDD : 30 GB
- Flashcard

5.2.2 Φωτισμός

Από τη στιγμή που λόγω κάμερας είχαμε χαμηλή ποιότητα εικόνας, έπρεπε να προσέξουμε πολύ το φωτισμό. Ο φωτισμός είναι γενικότερα ένας πολύ σημαντικός παράγοντας πάνω στον οποίο δυστυχώς δεν είχαμε κατάλληλες γνώσεις και εμπειρία. Μετά από ένα σύντομο σεμινάριο με τον εισηγητή μας Χουσιίδη Χρήστο και συνάμα αρκετό πειραματισμό, μπορέσαμε και βελτιώσαμε κάπως την κατάσταση.

Ο φωτισμός μπορεί να δώσει ένα ιδιαίτερο χρώμα ειδικά σε ένα ντοκιμαντέρ σαν κι αυτό. Θέλαμε να δημιουργήσουμε μια κάπως σκοτεινή ατμόσφαιρα και όποτε μας βοηθούσε ο χρόνος το δοκιμάζαμε. Όποτε ήμασταν χρονικά πιεσμένοι προσπαθούσαμε να έχουμε όσο πιο δυνατό φωτισμό γινόταν.

Όποτε δεν ήταν επαρκής ο φωτισμός του χώρου χρησιμοποιούσαμε έναν προβολέα και κάποια άλλα φωτιστικά μέσα από το σπίτι μας. Στόχος μας επίσης ήταν να εξαλείψουμε τις σκιές όποτε βέβαια δεν τις χρειαζόμασταν στην όλη ατμόσφαιρα.

5.2.3 Μικρόφωνα

Όπως προαναφέραμε το να έχεις καλές πηγές είναι ένας πολύ σημαντικός παράγοντας. Υπήρχαν δύο τρόποι να καταγράψουμε τις φωνές στις συνεντεύξεις. Μικρόφωνο shotgun ή ψείρες. Πάλι λόγω οικονομικών περιορισμών και απουσίας από την Κρήτη επιλέξαμε ψείρες και μάλιστα όπως αποδειχτήκαν χαμηλής ποιότητας. Χρησιμοποιήσαμε λοιπόν δύο YOGA EM - 016. Παρακάτω φαίνονται τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους.

- Element : Electret condenser with F.E.T.circuitry
- Pickup Pattern : Omni directional
- Frequency Response : 50Hz ~ 18,000Hz
- Sensitivity : -65dB ±3dB
- Impedence : 1000Ω
- Cable lenght : 4meters plus 1meter

(Εικόνα 5.2.3.1 – Το EM - 016 της YOGA)

Σε αρκετά σημεία του ντοκιμαντέρ υπάρχει αφήγηση. Την ηχογράφιση της αφήγησης δοκιμάσαμε να κάνουμε με ένα πυκνωτικό μικρόφωνο μεγάλου διαφράγματος, το Rode NT1 – A. Επειδή η ηχογράφιση δεν έγινε σε studio, αλλά σε σαλόνι σπιτιού, το συγκεκριμένο μικρόφωνο έπιανε πάρα πολλούς εξωτερικούς ήχους και θορύβους. Οπότε καταφύγαμε στη λύση του θρυλικού δυναμικού SHURE SM58, το οποίο ενδύκνεται για φωνή. Παρακάτω βλέπουμε τα τεχνικά χαρακτηριστικά του.

- Frequency response tailored for vocals, with brightened midrange and bass roll-off
- Uniform cardioid pickup pattern isolates the main sound source and minimizes background noise
- Pneumatic shock-mount system cuts down handling noise
- Effective, built-in spherical wind and pop filter
- Supplied with break-resistant stand adapter which rotates 180 degrees
- Legendary Shure quality, ruggedness and reliability
- Cardioid (unidirectional) dynamic

(Εικόνα 5.2.3.2 – Το SM58 της SHURE)

5.2.4 Κάρτα ήχου

Το επίπεδο λοιπόν του μικροφώνου καθορίζει την ποιότητα της ηχογράφησης. Μέχρι όμως το ηχητικό υλικό να φτάσει στο μέσο αποθήκευσης, περνάει από κάποιες ακόμα μονάδες. Κάθε μία από αυτές τις μονάδες, λόγω κατασκευαστικών χαρακτηριστικών, προσθέτει ένα θόρυβο στο σήμα. Στη δικιά μας περίπτωση η μονάδα που αναφερόμαστε ήταν η εσωτερική κάρτα ήχου ενός laptop, η οποία δεν ανταποκρινόταν στις απαιτήσεις μας.

Για το λόγο αυτό χρησιμοποιήσαμε μια εξωτερική κάρτα ήχου, η οποία συνδέεται με το laptop μέσω firewire. Αυτή η κάρτα είναι η konekt 24D της TC Electronic. Παρακάτω βλέπουμε τα τεχνικά χαρακτηριστικά της.

- IMPACT mic preamps.
- True Hi-Z guitar inputs dedicated to electric guitars and basses.
- Ultimate signal path from input, through built-in real-time effects, to the recording application.
- Front panel control of internal mixer parameters.
- Analogue volume control for integration with powered monitor speakers.
- Full feature stand alone mode.

- Network up to 4 units via the TC NEAR network to get more inputs, outputs and effects channels.
- Full feature direct monitoring, with effects and also between networked units.
- Intuitive control panel with automatic input detection.
- DSP programs for total recall of internal routing, mixer and effects settings.
- FireWire bus powered.
- DICEII digital interface chip with JET Jitter Elimination Technology.
- Low latency drivers: WDM, ASIO and Core Audio (including Intel Macs).
- Dual headphone outputs, one with auto speaker muting.
- 24-bit/192kHz sampling rate.
- Sample accurate MIDI.
- 14/14 Input/Output: 2 mic/inst/line, 2 line inputs and 4 line outputs, 8 ADAT and 2 S/PDIF (optical and coaxial) inputs and outputs.

(Εικόνα 5.2.4.1 – Η konnekt 24D της TC Electronic)

Το κατά κάποιο τρόπο στοιχείο των ηχογραφήσεων μας και γενικότερα στις ηχογραφήσεις, είναι να έχεις μεγάλο λόγο σήματος προς θόρυβο. Σήμα θεωρούμε τις φωνές και θόρυβο οτιδήποτε άλλο. Για παράδειγμα θόρυβος είναι το φύσημα του μικροφώνου, ο θόρυβος της κάρτας

ήχου, που λόγω της υψηλής της ποιότητας ήταν μηδενικός, ακόμα και ένα αυτοκίνητο που περνάει στο δρόμο και πιάνεται από το μικρόφωνο. Οπότε προσπαθήσαμε να παίρνουμε συνεντεύξεις σε όσο πιο ήσυχα μέρη γινόταν. Οποιοδήποτε πρόβλημα προέκυψε αντιμετωπίστηκε στο mastering του ήχου.

Λόγω του ότι το ηχογραφημένο υλικό προοριζόταν για ήχο σε DVD, χρησιμοποιήσαμε sample rate 48kHz και bit rate 24 bit.

5.2.5 Η/Υ

Το μέσο αποθήκευσης των ηχογραφήσεων ήταν ο σκληρός δίσκος ενός laptop. Όταν οι ηχογραφήσεις τελείωσαν και είχαμε όλο το υλικό στα χέρια μας χρησιμοποιήσαμε ένα desktop pc για τις περαιτέρω επεξεργασίες (mastering, editing, κλπ.), λόγω των υψηλότερων επιδόσεών του.

5.2.6 Ηχεία

Σαφέστατα με συνηθισμένα hi-fi ηχεία ή ηχεία υπολογιστή, δε μπορείς να έχεις αντικειμενική κρίση και άποψη για τη συμπεριφορά του ηχητικού υλικού σ' όλο το συχνотικό φάσμα, κυρίως στις υψηλές συχνότητες όπου και εμφανίζεται ο θόρυβος. Γι' αυτό και χρησιμοποιήσαμε monitor ηχεία. Από την άλλη πάλι, για άλλη μια φορά οι οικονομικοί περιορισμοί δε μας επέτρεψαν να χρησιμοποιήσουμε ακριβά – υψηλής ποιότητας monitor. Τη λύση βρήκαμε στα ALESIS M1 ACTIVE MK2, τα οποία παρά τη σχετικά χαμηλή τιμή τους, λόγω προσωπικής μας χρήσης και σε θέματα εκτός ντοκιμαντέρ, κρίναμε ότι μπορούν να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις. Παρακάτω φαίνονται τα χαρακτηριστικά τους.

- Low Frequency Driver: 6.5 in. non-woven carbon fiber with Santoprene surround and dual magnet shielded configuration
- High Frequency Driver: 1 in. silk dome with medium viscosity ferrofluid coolant and dual magnet shielded configuration
- Crossover: 1500Hz, 8th-order, 48dB/octave filters
- Input Impedance: 20k_ balanced, 10k_ unbalanced
- LF Filter: 2nd order, "optimal Q" high pass, +1dB boost@50Hz
- LF Amplifier: 75 watts, 8_ load

- LF Amp Distortion: less than 0.03% thd @ 30w If amp slew rate: $\leq 19V/\mu\text{sec}$
- LF Amp S/N Ratio: $>110\text{dB}$, ref. 60W @ 8 Ω , A-wtg., 1kHz
- HF Amplifier: 25 watts, 4 Ω load
- HF Amp Distortion: less than 0.06% thd @ rated power If amp slew rate less than 9V/ μsec
- HF Amp S/N Ratio: $>112\text{dB}$ @ rated output
- Frequency Range: 38 Hz - 23.5 kHz (-10dB point)
- Connectors: Combination XLR-1/4 in. jack with input level control
- Dimensions (H x W x D): 15 x 8.5 x 9.75in. (216 x 381 x 248mm)
- Weight: 19.5lbs. (8.9kg)

(Εικόνα 5.2.6.1 – Τα M1 active MK2 της ALESIS)

5.3 Production

Εφόσον είχαμε μαζέψει όλο τον εξοπλισμό κι είχαμε κάνει κάποιες δοκιμαστικές ηχογραφήσεις και λήψεις μόνοι μας, ήμασταν έτοιμοι να μπούμε στο στάδιο της παραγωγής του ντοκιμαντέρ.

Το πρώτο που έπρεπε να κάνουμε ήταν να έρθουμε σε επικοινωνία και έπειτα σε συνεννόηση, με τα άτομα από τα οποία θα παίρναμε τις συνεντεύξεις. Το συνηθισμένο πρόβλημα που αντιμετωπίζαμε ήταν ότι εμείς όπως και αυτοί δουλεύαμε, κυρίως τα πρωινά, και ήταν σχετικά δύσκολο να βρούμε βολικές ώρες. Πρώτον αυτό αποτέλεσε ένα παράγοντα που κωλυσιεργούσε την περάτωση της πτυχιακής εργασίας και δεύτερον, αποτέλεσε λόγο για βιαστικές κινήσεις και αποφάσεις γενικότερα. Ουκ ολίγες φορές αντιμετωπίσαμε προβλήματα, όπως με το φωτισμό για παράδειγμα (σκιές, σκοτεινά πλάνα), κι επειδή βιαζόμασταν βρίσκαμε κάποια πρόχειρη μέση λύση και προχωρούσαμε καθ' αυτήν.

5.3.1 Σταθερή κάμερα

Όπως έχουμε προαναφέρει, είχαμε δύο κάμερες. Τη μία για ένα σταθερό πλάνο και την άλλη για κινούμενα πλάνα. Όσο αφορά το σταθερό πλάνο, το οποίο ήταν και το βασικό, όταν ο χώρος μας βοηθούσε τον διαμορφώναμε έτσι ώστε να έχει μια πιο καλλιτεχνική αίσθηση.

Έχοντας σαν οδηγό άλλα ντοκιμαντέρ που έχουμε παρακολουθήσει, στήναμε το πρόσωπο αριστερά ή δεξιά στο κάδρο. Το πρόσωπο δεν κοιτούσε στην κάμερα, αλλά προς την αντίθετη μεριά από την οποία ήταν στημένο (προφίλ $\frac{3}{4}$). Έπειτα σκεφτόμασταν πως θα γεμίζαμε το υπόλοιπο κάδρο. Για παράδειγμα, ο Άγγελος Περλεπές των *Mystery*, είναι γνωστός σαν Έλληνας βιρτουόζος κιθαρίστας. Οπότε γεμίσαμε το υπόλοιπο κάδρο με τις κιθάρες του όπως φαίνεται παρακάτω.

(Εικόνα 5.3.1.1 – Ο Άγγελος Περλεπές δίπλα στις Stratocaster του)

Το βλέμμα του θεατή εστιάζεται προς τα δεξιά στο πρόσωπο, αλλά όταν το μάτι του ψάξει τον υπόλοιπο χώρο βρίσκει τις κιθάρες. Αν κάποιος δε γνωρίζει ότι ο Άγγελος Περλεπές είναι άμεσα συνηφασμένος με τις fender Stratocaster, πλέον μπορεί να το υποθέσει και όποιος το γνωρίζει βλέπει κάτι το “αναμενόμενο”.

Παρόμοιο παράδειγμα, όπου γεμίσαμε το κάδρο με κάτι σχετικό με το άτομο που παίρναμε συνέντευξη, είναι η περίπτωση του Φώτη Benardo, drummer των Septic Flesh καθώς και συνιδιοκτήτη των Deva Sound Studios. Από το πλάνο δε μπορείς να καταλάβεις ότι είναι drummer (στο οποίο δεν εστιάζουμε κιόλας), αλλά ο καθένας μπορεί να καταλάβει ότι το συγκεκριμένο άτομο ασχολείται με τον ήχο. Αυτό το πετύχαμε απλούστατα με το να γίνει η συνέντευξη μέσα στο control room του studio. Αριστερά από το πρόσωπο ξεχωρίζει μια κονσόλα, ηχεία, κλπ. Θεωρούμε σημαντικές λεπτομέρειες σαν κι αυτές, γιατί για παράδειγμα όταν καλείται να σχολιάσει τις ελληνικές παραγωγές, το γεγονός ότι είναι δίπλα στον εξοπλισμό του studio δημιουργεί την αίσθηση ότι είναι γνώστης του θέματος.

(Εικόνα 5.3.1.2 – Ο Φώτης Benardo μέσα στο control room του Deva Sound Studio)

Ο Νίκος Παπακώστας των Vice Human έχει ένα δικό του Studio – προβάδικο, μέσα στο οποίο πραγματοποιήθηκε και η συνέντευξη. Είχαμε την πολυτέλεια του χρόνου ώστε να διαμορφώσουμε το χώρο και το φωτισμό, ώστε να έχουμε ένα αρκετά ατμοσφαιρικό πλάνο. Κατ' αρχήν είναι κιθαρίστας, πράγμα που φαίνεται στην αριστερή μεριά του κάδρου (κιθάρα, καμπίνα, ενισχυτής). Επίσης το ύφος του group πηγάζει από το κίνημα του New Wave Of British Heavy Metal, γι' αυτό και φωτίσαμε μία αγγλική σημαία την οποία συναντάμε στο πάνω δεξί μέρος του πλάνου. Ένα μικρό φως που είχαμε τοποθετήσει στο πάτωμα σε συνδυασμό με κινήσεις του δημιουργούσε σκιές, οι οποίες βοήθησαν στην ατμόσφαιρα που θέλαμε να δημιουργήσουμε. Σε κάποιον που δεν ξέρει το Νίκο Παπακώστα θα του φανεί σαν ένα απλό πλάνο, αλλά όποιος γνωρίζει τον ίδιο και την ιδιαίτερη ιδιοσυγκρασία του όταν το μάτι του ψάξει το υπόλοιπο πλάνο, θα βρει τις λεπτομέρειες που σκόπιμα τονίσαμε. Παρακάτω φαίνεται ο χώρος όπως ήταν στην αρχή και όπως διαμορφώθηκε στη συνέχεια.

(Εικόνα 5.3.1.3 – Ο Νίκος Παπακώστας των Vice Human στο προβάδικο - χωρίς φωτισμό)

(Εικόνα 5.3.1.4 – Το ίδιο μέρος κατάλληλα φωτισμένο ώστε να τονιστούν κάποιες λεπτομέρειες)

Στην περίπτωση του Chris Kirk από τους Flames ο χρόνος δεν ήταν με το μέρος μας. Ο Chris με δυσκολία έκλεψε λίγο χρόνο από τις ηχογραφήσεις του group και βρέθηκε μαζί μας για είκοσι λεπτά. Η πίεση του χρόνου δε μας

επέτρεψε να διαμορφώσουμε ένα ιδιαίτερο πλάνο και απλά τον βιντεοσκοπήσαμε καθυόμενο σε μια πολυθρόνα. Σκόπιμα το πλάνο είναι πιο κοντινό από άλλα, μιας και ο χώρος δεν προσέφερε τίποτα το ιδιαίτερο.

(Εικόνα 5.3.1.5 – Ο Chris Kirk στο κλειστό αναγκαστικά πλάνο)

Ακολουθούν κάποιες φωτογραφίες από διάφορα πλάνα.

(Εικόνα 5.3.1.6 – Ο Ηλίας Λογγινίδης, κιθαρίστας των Spitfire)

(Εικόνα 5.3.1.7 – Ο Κώστας Αθανασόγλου μέσα στο δισκοπωλείο του στη Θεσσαλονίκη)

(Εικόνα 5.3.1.8 – Οι κιθαρίστες των Marauder μέσα στο Texas Club)

5.3.2 Κινούμενη κάμερα

Για λόγους ποικιλίας των πλάνων, αλλά όπως αποδείχθηκε αργότερα στο editing και για βοηθητικούς λόγους, χρησιμοποιήσαμε άλλη μία κάμερα. Ήμασταν δύο άτομα. Ο ένας από εμάς έπαιρνε τη συνέντευξη και ο άλλος επιμελούταν τον ήχο. Αναγκαστικά έπρεπε να έχουμε κάποιο άλλο άτομο για το χειρισμό της δεύτερης κάμερας, που συνήθως ήταν κάποιος από το κοντινό μας περιβάλλον και όχι πάντοτε ο ίδιος.

Το ντοκιμαντέρ αφορά το Heavy Metal και λόγω του ανατρεπτικού χαρακτήρα της μουσικής αυτής, θέλαμε κάποια εναλλακτικά πλάνα που δε θα ενδεικνύονταν για κάποιο συνηθισμένο ντοκιμαντέρ. Οι οδηγίες που είχαμε δώσει στους βοηθούς μας ήταν να κάνουν κάποια απότομα ζουμ, πλάνα από χαμηλά ή ψηλά σημεία και φυσικά αφήσαμε να λειτουργήσει και η δικιά τους βούληση. Παρακάτω βλέπουμε κάποια από αυτά.

(Εικόνα 5.3.2.1 – Ο Μιχάλης Μπάκουλας των Vice Human και Convixion – Πλάνο κινούμενης κάμερας από χαμηλή θέση)

(Εικόνα 5.3.2.2 – Ο Σάββας Κοφίδης σε κοντινή λήψη από την κινούμενη κάμερα)

(Εικόνα 5.3.2.3 – Ο Νίκος Παπαδόπουλος από τους Battleroar σε κοντινό πλάνο από υψηλή θέση)

(Εικόνα 5.3.2.4 – Ο Άγγελος Περλεπές υπό γωνία λήψης που δε θα ήταν και τόσο “σωστή” σε ένα συνηθισμένο ντοκιμαντέρ)

5.3.3 Ηχοληψία

Η πρώτη βαθμίδα που συναντούσε η φωνή μόλις έβγαινε από το στόμα ήταν το μικρόφωνο ψείρα. Τοποθετούσαμε το μικρόφωνο στη μπλούζα με ένα κλιπ. Έπρεπε να βρούμε το hot spot, το οποίο ήταν απ’ τη μια αρκετά κοντά στο στόμα (μεγάλο signal to noise), αλλά απ’ την άλλη δεν επηρέαζε το συχνοτικό αποτέλεσμα το σαγόι.

Στη συνέχεια το σήμα ενισχυόταν από ένα μικρό ενσωματωμένο ενισχυτή στο μικρόφωνο που λειτουργούσε με μπαταρία και οδηγούταν στην line είσοδο της εξωτερικής κάρτας ήχου, όπου και ενισχυόταν όσο ακόμα χρειαζόταν. Το ποσοστό ενίσχυσης το αποφασίζαμε κάνοντας δοκιμές βάζοντας τους να μιλήσουν δυνατά, προσέχοντας το σήμα να μην πικάρει, αλλά και μιλώντας χαμηλόφωνα, προσέχοντας να έχουμε μία σεβαστή στάθμη ως προς το θόρυβο.

Μέσω σύνδεσης firewire, το σήμα μεταφερόταν στο laptop. Το software που χρησιμοποιήσαμε ήταν το WaveLab 5.0 της Steinberg από όπου και παρακολουθήσαμε τις προαναφερθείσες στάθμες.

Για το συγχρονισμό του ήχου και της εικόνας που θα μας χρειαζόταν αργότερα στο editing, έπρεπε να χρησιμοποιήσουμε κλακέτα. Λόγω της έλλειψης αυτής δημιουργούσαμε κρότους με αυτοσχέδιους τρόπους, συνήθως χτυπώντας τα χέρια.

5.4 Post Production

Αφού τελειώσει η διαδικασία της παραγωγής και έχουμε όλες τις συνεντεύξεις στα χέρια μας, ακολουθεί η διαδικασία του post production. Σ' αυτό το σημείο γίνεται το editing, το mastering του ήχου, κτλ.

5.4.1 Δημιουργία πλάνου

Λόγω των πολυάριθμων συνεντεύξεων θεωρήσαμε ορθό να δημιουργήσουμε ένα πλάνο, το οποίο θα καθοδηγούσε το editing. Γι' αυτό το λόγο είδαμε όλες τις συνεντεύξεις από την αρχή, κρατώντας σημειώσεις των καλύτερων στιγμών καθώς και σε ποια χρονική στιγμή βρίσκονταν αυτές.

Όπως σε όλα τα ντοκιμαντέρ έτσι και στο δικό μας υπάρχει μια αφήγηση η οποία σε περιηγεί στο θέμα και σε περνάει από τη μία ενότητα στην άλλη. Μιας και το ντοκιμαντέρ είχε ήδη ένα σχετικό πλάνο λόγω των κατηγοριών που ήταν χωρισμένο το ερωτηματολόγιο, συντάξαμε και προσαρμόσαμε το κείμενο της αφήγησης έτσι, ώστε να μας εισάγει σε κάθε κατηγορία.

Επιλέξαμε ποια πλάνα θα αποτελέσουν την κάθε κατηγορία και κάπως έτσι είχαμε μια συνοπτική εικόνα του πως θα είναι το ντοκιμαντέρ. Όπως αποδείχθηκε και αργότερα, λόγω αυτής της οργάνωσης γλιτώσαμε πολύ και πολύτιμο χρόνο.

5.4.2 Ηχογράφηση Αφήγησης

Η ηχογράφηση της αφήγησης όπως έχουμε προαναφέρει έγινε σε σαλόνι σπιτιού με το SM58 της SHURE. Χρησιμοποιήσαμε την ίδια εξωτερική κάρτα ήχου και το ίδιο software (WaveLab 5.0). Είχαμε μία ελαφριά κλίση από την on axis θέση με σκοπό να αποφύγουμε τα έντονα “π”, “φ” και “ο”.

Για τις στάθμες ηχογράφησης ακολουθήσαμε τη φιλοσοφία του υψηλού signal to noise, όπως κάναμε και με τις συνεντεύξεις, Το αποτέλεσμα ήταν παραπάνω από ικανοποιητικό.

5.4.3 Mastering Ηχητικού Υλικού

Σε όλες τις εφαρμογές που αφορούν τον ήχο γίνεται επεξεργασία του υλικού τους με σκοπό τη βελτίωσή του. Η διαδικασία αυτή ονομάζεται mastering. Υπάρχουν πάρα πολλά προγράμματα για mastering, κι εμείς επιλέξαμε το WaveLab 5.0, λόγω της εξοικείωσής μας μ' αυτό.

Χρησιμοποιήσαμε κάποια plug-ins, από τα οποία το καθένα έχει διαφορετικό σκοπό. Παρόλο που είχαμε υψηλό signal to noise, υπήρχε κάποιος θόρυβος (φύσημα), ιδιαίτερα στις ηχογραφήσεις που έγιναν με τα μικρόφωνα ψείρες. Πρώτη κίνηση ήταν να κανονικοποιήσουμε τις κυματομορφές, ώστε η ομιλία μαζί με το θόρυβο να φτάσουν στο υψηλότερο επίπεδο (0 db), χωρίς να πικάρουν, Χρησιμοποιήσαμε το X-noise της Waves, για να αφαιρέσουμε κάποιο ποσοστό θορύβου. Το plug-in λειτουργεί ως εξής : Του δίνεις ένα προφίλ θορύβου κι έπειτα με τις επιλογές "Reduction" και "Threshold", ρυθμίζεις το ποσοστό που θες να αφαιρεθεί. Το πρόβλημα που προκύπτει από τη χρήση του συγκεκριμένου plug-in, είναι ότι επεμβαίνει αισθητά στις υψηλές συχνότητες, με αποτέλεσμα λόγω της μείωσης αυτών να χάνεται η λαμπρότητα και η διαύγεια του υλικού. Γι' αυτό και το χρησιμοποιήσαμε με μέτρο.

Ένα άλλο plug-in που χρησιμοποιήσαμε είναι το equalizer "Q" της Waves. Η πρώτη ρύθμιση που του κάναμε ήταν ο τονισμός της περιοχής 4kHz – 8kHz, με σκοπό τη μείωση του προβλήματος που προκύπτει από τη χρήση του X-noise. Δίνεται μια ψευδαίσθηση λαμπρότητας χωρίς να δυναμώνει ο θόρυβος. Μία άλλη ρύθμιση ήταν ο τονισμός της συχνοτικής περιοχής της ανθρώπινης ομιλίας, καθώς και η μείωση κάποιων ενοχλητικών χαμηλών συχνοτήτων στην περιοχή των 200Hz – 250Hz.

Το τελευταίο plug-in που χρησιμοποιήσαμε ήταν το L2 της Waves, το οποίο είναι ένα Limiter. Σκοπός ήταν να δυναμώσουμε την ένταση του υλικού, χωρίς αυτό να πικάρει, και χρησιμοποιήσαμε ένα από τα ήδη έτοιμα presets του.

Αποθηκεύαμε τα επεξεργασμένα αρχεία σε sample rate 48kHz και bit rate 24bit, αφού όπως έχουμε προαναφέρει το υλικό προοριζόταν για DVD.

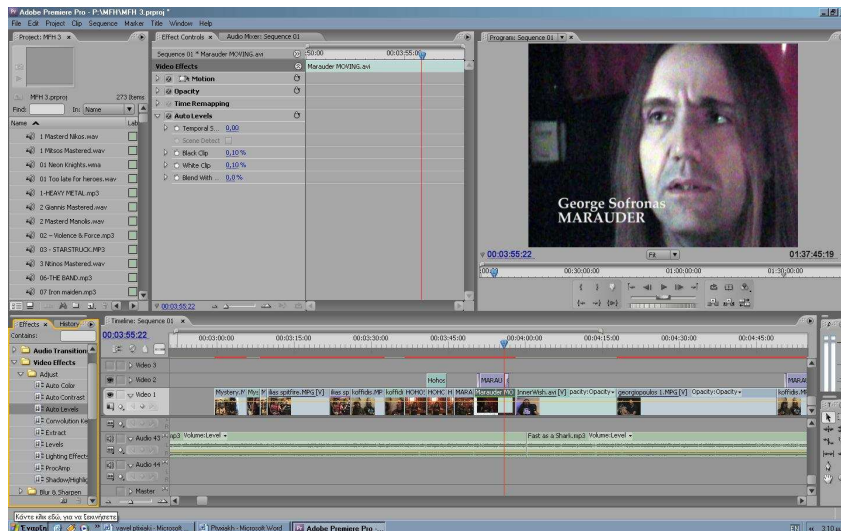

(Εικόνα 5.4.3.1 – Screenshot από τη διαδικασία του mastering)

5.4.4 Editing

Για το editing (μοντάζ) χρησιμοποιήσαμε το Premiere CS3 της Adobe. Στοιχίσαμε όλα τα video σε ισάριθμα κανάλια. Το ίδιο κάναμε και για τα audio. Έπειτα τα συγχρονίσαμε. Τα δύο πρώτα κανάλια video και audio τα χρησιμοποιήσαμε για την τελική μορφή του ντοκιμαντέρ.

Δημιουργήσαμε τίτλους μέσω του ίδιου προγράμματος και χρησιμοποιήσαμε κάποια εφέ, άλλοτε για τη βελτίωση του φωτισμού κι άλλοτε για τη δημιουργία ενός πιο εντυπωσιακού αποτελέσματος.

(Εικόνα 5.4.4.1 – Screenshot από τη διαδικασία του editing)

5.4.5 DVD Authoring

Για το DVD Authoring χρησιμοποιήσαμε το πρόγραμμα Adobe Encore CS3 όπου δημιουργήσαμε Menu για το ντοκιμαντέρ και υπό-μενού για τους υπότιτλους και τα κεφάλαια.

5.4.6 Δημιουργία Εξώφυλλου

Το ντοκιμαντέρ πρέπει να έχει τη μορφή ολοκληρωμένου προϊόντος, πράγμα που συνεπάγεται στη δημιουργία εξώφυλλου για το DVD. Για τη δημιουργία του χρησιμοποιήσαμε το πρόγραμμα Photoshop CS3 της Adobe.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6:

Συμπεράσματα & Επίλογος

6.1 Συμπεράσματα

Το βασικό συμπέρασμα πριν καν το αναφέρουμε στις επόμενες γραμμές, πιθανώς να το έχει καταλάβει όποιος μέτρησε πόσες φορές αναφερθήκαμε σε οικονομικούς περιορισμούς. Ένα καλό και ποιοτικό αποτέλεσμα αποτελείται τελικά από πολλούς παράγοντες.

Η ύπαρξη και μόνο καλής ποιότητας εξοπλισμού, χωρίς τις κατάλληλες γνώσεις και εμπειρία, δεν είναι από μόνη της εγκοίηση για ένα καλό αποτέλεσμα. Από την άλλη αν κάποιος έχει στη διάθεσή του συμβατικά μηχανήματα, αλλά έχει τις γνώσεις και το μεράκι, μπορεί να πετύχει ένα αξιόλογο αποτέλεσμα.

Ωστόσο παρότι το ενδιαφέρον και το μεράκι για το συγκεκριμένο θέμα ήταν έντονο, οι συνθήκες, ο περιορισμένος χρόνος καθώς και ο χαμηλός προϋπολογισμός της παραγωγής, δεν μας επέτρεψαν να προσεγγίσουμε απόλυτα το επιθυμητό αποτέλεσμα.

Είναι πολύ σημαντικό να υπάρχει μία ολοκληρωμένη ομάδα σε μια παραγωγή στην οποία ο καθένας θα αναλαμβάνει εξολοκλήρου ένα τομέα. Για παράδειγμα ένας ειδικός στο φωτισμό και ένα εικονολήπτης θα βοηθούσαν σημαντικά στην δημιουργία ενός ποιο επαγγελματικού αποτελέσματος.

Παρόλα αυτά προβλήματα τέτοιου είδους θα συναντήσουμε πολλές φορές μπροστά μας. Το λιγότερο που μπορούμε να κάνουμε είναι να μάθουμε να τα αντιμετωπίζουμε. Είναι ο μόνος τρόπος για να γινόμαστε καλύτεροι και πιο έτοιμοι για την επόμενη φορά.

6.2 Επίλογος

Φτάνοντας στο τέλος αυτής της πτυχιακής εργασίας μπορούμε με σιγουριά να πούμε ότι αποκομίσαμε πολλά. Πολλές ήταν οι φορές που απελπιστήκαμε λόγω των προβλημάτων, αλλά κοιτώντας πίσω τώρα διαπιστώνουμε ότι άξιζε και με το παραπάνω. Επιβεβαιώθηκε ότι όταν κάνεις κάτι που το αγαπάς το αποτέλεσμα είναι τουλάχιστον δημιουργικό.

Το ντοκιμαντέρ είναι κι αυτό μια μορφή τέχνης, μια μορφή πληροφόρησης και ψυχαγωγίας. Αν κοιτάξουμε όμως και συνειδητοποιήσουμε τι πραγματικά σημαίνει ψυχαγωγία θα διαπιστώσουμε

ότι εγχειρήματα σαν κι αυτό συνοδεύονται από πολλές και μεγάλες ευθύνες. Το να ψυχαγωγήσεις κάποιον σημαίνει να του άγεις την ψυχή. Αν τελικά καταφέρεις να την οδηγήσεις προς κάτι καλύτερο, τότε είσαι πραγματικά “καλλι-τέχνης”.

Η δύναμη του να μπορείς να διαμορφώσεις συνειδήσεις είναι πολύ σημαντική. Όσο σημαντική είναι και η αγάπη μας για αυτή τη μουσική. Ευχόμαστε όσοι είδαν αυτό το ντοκιμαντέρ, ή διάβασαν αυτή την εργασία, για αρχή να το ευχαριστήθηκαν και έπειτα να τους προβληματίσει. Να τους προβληματίσει όσον αφορά τη συνολική εικόνα που είχαν για το heavy metal, καλή ή κακή, αλλά και να σκεφτούν το δικό τους ρόλο στο κοινωνικό γίνεσθαι, αναλόγως τη στάση που είχαν προς αυτό, θετική ή αρνητική.

Το σίγουρο είναι ότι προκάλεσε και επιβεβαιώνει την αυθεντικότητα του επαναστατικού χαρακτήρα του. Διότι όπως είπαν και οι συνεντευξιαζόμενοι δεν είναι απλά μια μουσική, αλλά τρόπος ζωής, ή μάλλον η ίδια η ζωή.

Παπακώστας Νικόλαος

Σιμόπουλος Παναγιώτης

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- [1] www.wikipedia.org/heavy_metal_music
- [2] www.wikipedia.org/death_metal
- [3] www.wikipedia.org/black_metal
- [4] www.wikipedia.org/documentary_film
- [5] www.the-forgotten-scroll.net/heavymetal/history
- [6] Περιοδικό *Metal Hammer* Σεπτέμβριος 89
- [7] Περιοδικό *Metal Invader* Τεύχος 05 Μάιος 1997
- [8] Ένθετο: *Η Ιστορία του Ελληνικού Heavy Metal* Έκδοση του περιοδικού *Iron* Φεβρουάριος 2001
- [9] www.imdb.com/documentaries
- [10] www.wikipedia.org/thrash_metal
- [11] www.wikipedia.org/power_metal
- [12] www.wikipedia.org/doom_gothic_metal
- [13] Περιοδικό *Attack* Τεύχος 01 Φεβρουάριος 2002
- [14] Ένθετο: *Heavy F****η' Metal* Επετειακή έκδοση περιοδικού *Metal hammer* Αύγουστος 2004
- [15] Περιοδικό *Μεταλικό Ροκ* Τεύχος 02 Απρίλιος 1984